

BUDAPEST
INTÉZET

MÁSODIK MONITORING JELENTÉS A ZUGLÓI SZOCIÁLIS TÁMOGATÁSI RENDSZERRŐL

2017.12.15.

MEGRENDELŐ:

Budapest Főváros XIV. Kerület Zuglói Önkormányzata

SZERZŐK:

Molnár Tamás, Missetics Bálint és Scharle Ágota

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló	2
1. A monitoring jelentés célja és tartalma	4
2. Az igénybevétel alakulása	5
2.1. A támogatotti létszám alakulása	5
2.2. Minimumjövedelem	7
2.3. Lakásfenntartási támogatás	7
2.4. Eseti segély	9
2.5. Adósságcsökkentési támogatás	10
3. A támogatási rendszer célzása	12
4. A gyermekszegénység enyhítése	16
5. A munkakínálatot érintő hatások	17
6. A tervezett és megvalósult forrásfelhasználás	23
7. Módosítási javaslatok	25
7.1. Javaslatok a támogatásokhoz való hozzáférés javítása érdekében	25
7.2. Javaslatok a támogatási rendszer hatásosságának javítása érdekében	27
7.3. További javaslatok az alkalmazás során felmerült problémák kezelésére	30
8.2. Javaslatok a helyi szociálpolitikai ellátórendszer további fejlesztésére	33
8. Függelék	36
8.1. Ügyfél-történetek a családsegítő központ munkatársaitól	36
8.2. Kiegészítő adatok	38

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az első monitoring jelentés az új rendszer bevezetését követő hét hónap, illetve az azt megelőző fél év adatai alapján készült. Ez a második jelentés az új rendszer bevezetése óta eltelt valamivel több mint két évet vizsgálja, így a régi rendszerrel való összevetés mellett lehetőséget ad az új rendszer konszolidációjának elemzésére is. A második monitoring jelentés hat fő kérdést tekint át: az igénybevétel alakulását; a támogatási rendszer célzását jövedelmi csoportok, életkor és gyereknevelés szerint; a gyermek-szegénység alakulását; a munkavállalást érintő hatásokat; és végül a tervezett és megvalósult forrásfelhasználást. A jelentés utolsó fejezete az eredmények alapján javaslatot tesz a rendszer kisebb kiigazítására. A jelentés az önkormányzat és a Zuglói Családsegítő és Gyermekjóléti Központ anonimizált egyéni szintű adminisztratív adatain, aggregált önkormányzati költségadatokon, a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatain, az óvodák körében végzett felmérésen és néhány interjún alapul. Felhasználtuk az Önkormányzat monitoring bizottságának 2017 májusi ülésén elhangzott észrevételeket is.

Az új rendszer két legfontosabb eleme, a minimumjövedelem (MJ) és a lakásfenntartási támogatás (LFT) igénybevétele a vártnál alacsonyabb maradt, célzásuk viszont a tervek szerint alakult. Ez a két támogatási forma a korábbinál nagyobb arányban jut el a legszegényebb háztartásokhoz, míg az eseti segílyt – céljának megfelelően – a valamivel jobb helyzetűek igénylik. Az adósságkezelési támogatás szintén a vártnál alacsonyabb igénybevétellel, azonban összességében a céloknak megfelelően, hatékonyan szolgálja a lakhatás megőrzését.

Az óvodák körében 2015-ben és 2017-ben készített felmérés adatainak összevetése alapján a gyermekszegénység csökkent Zuglóban, bár ezt nem tulajdoníthatjuk teljes mértékben az új rendszer bevezetésének.

Az új támogatási rendszer több eleme is ösztönzi a támogatásban részesülők álláskeresői és munkavállalási hajlandóságát. A pénzbeli ösztönzők mellett a legfontosabb az, hogy a jelentősebb összegű minimumjövedelem ellátásban részesülők kötelesek együttműködni a Zuglói Család- és Gyermekjóléti Központtal, ahol személyre szabott segítséget kapnak az elhelyezkedés útjában álló nehézségek leküzdésében és az álláskeresőben.

A pénzbeli ellátások új zuglói rendszere alapvetően megfelelően működik. A koncepcióban megfogalmazott célok hathatósabb előmozdítása érdekében azonban kisebb-nagyobb további módosításokra teszünk javaslatot.

A javaslatok közül a legfontosabbak:

- A pénzbeli ellátásokról szóló tájékoztatás fejlesztése
- A lakásfenntartási támogatásra és minimumjövedelemre való jogosultság hivatalból történő vizsgálata más pénzbeli ellátások igénylése esetén
- Az adósságcsökkentési támogatásra való jogosultság jövedelmhatárának az emelése, és az adósságkezelés lakásfenntartási támogatással való kiegészítése
- A minimumjövedelem-juttatásra való jogosultság felső jövedelmi határának, és így a támogatás összegének a csekély mértékű, óvatos emelése
- A lakásfenntartási támogatás összegét meghatározó képletben az egy négyzetméterre eső elismert lakásfenntartási költség összegének az emelése

A jelentés utolsó fejezetében további kisebb javaslatokat fogalmazunk meg az alkalmazás során felmerült problémák megelőzésére vagy kezelésére. Továbbá javaslatokat fogalmazunk meg a helyi szociálpolitikai ellátórendszer továbbfejlesztésére is, így különösen a Zuglói Család- és Gyermejjóléti Központ szolgáltatásainak bővítésére, valamint a magánbérleti szektorban lakók lakhatási támogatásának a kidolgozására és bevezetésére.

1. A MONITORING JELENTÉS CÉLJA ÉS TARTALMA

A monitoring elsődleges feladata annak nyomonkövetése, hogy a pénzügyi ellátások új zuglói rendszere megfelelően, az előzetesen meghatározott célok szerint működik-e, és szükség van-e esetleges módosításokra. A 2015 márciusától bevezetett új támogatási rendszer általános célja, hogy egyszerűbb és hatékonyabb módon csökkentse a szegénységet, a hajléktalanná válás kockázatát, és segítse a munkába állást az aktív korú támogatottak körében.

A fenti általános célt az új rendszer azon keresztül igyekszik elérni, hogy:

- javítja a támogatások célzottságát: a szegénységben élők (és különösen a gyermekes családok) nagyobb arányban és nagyobb mértékű támogatást kapnak;
- a támogatás összege jobban igazodik a szükségletekhez;
- az eseti krízistámogatások szerepét részben átveszi a nagyobb összegű lakásfenntartási támogatás, ezáltal csökken a rendszer elaprózottsága;
- a lakhatási költségekből fakadó krízisek, adósságállomány csökken;
- a lakhatást veszélyeztető eladósodást előbb, időben kezeljük.

Az első monitoring jelentés az új rendszer bevezetését követő hét hónap, illetve az azt megelőző fél év adatai alapján készült. A mostani, második monitoring jelentés az új rendszer bevezetése óta eltelt valamivel több mint két évet vizsgálja, így lehetőséget ad az új rendszer konszolidációjának elemzésére a régi rendszerrel való összevetés mellett.

A második monitoring jelentés hat fő kérdést tekint át:

- (1) az igénybevétel alakulását;
- (2) a támogatási rendszer célzását jövedelmi csoportok, életkor és gyereknevelés szerint;
- (3) a lakhatási krízis megelőzésében és a gyermek-szegénység enyhítésében játszott szerepét;
- (4) a munkavállalást érintő hatásokat;
- (5) a tervezett és megvalósult forrásfelhasználást;
- (6) a fentiek alapján javasolt módosításokat.

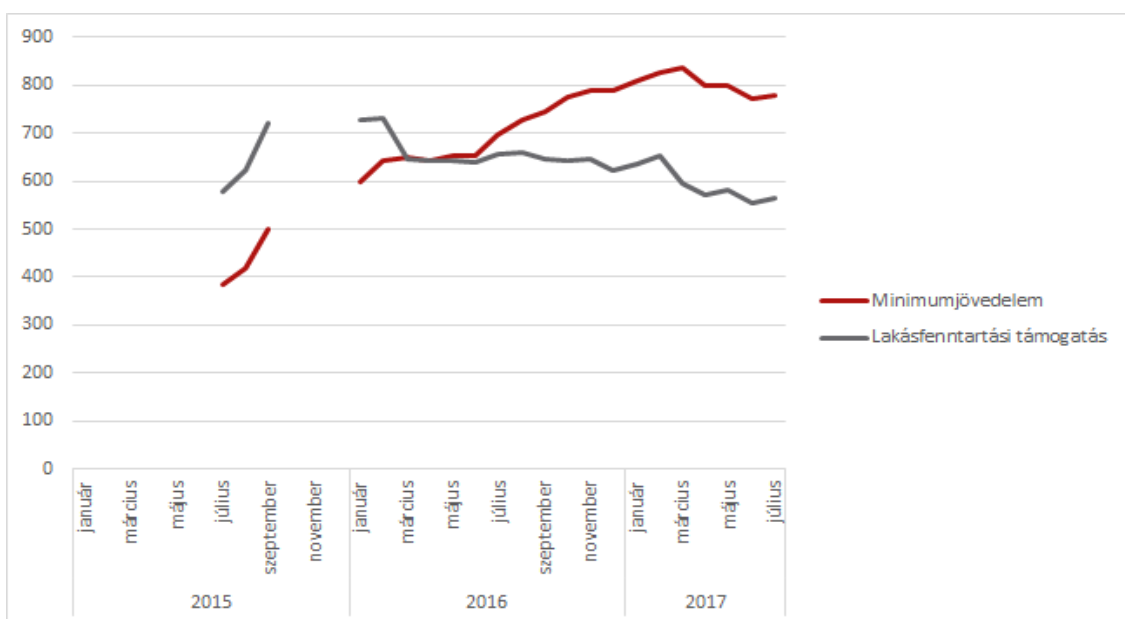

2. AZ IGÉNYBEVÉTEL ALAKULÁSA

2.1. A támogatotti létszám alakulása

A minimjövedelem támogatás ellátotti létszáma folyamatos növekedést mutatott az elmúlt években, ahogy az várható volt, 2017 második negyedétől azonban már stagnált, illetve enyhén csökkent az ellátotti létszám. A lakásfenntartási támogatás ellátotti létszáma hamarabb tetőzött, és már 2016 eleje óta stagnál, illetve enyhe csökkenést mutat.

1. ábra Ellátotti létszám (rendszeres támogatások)

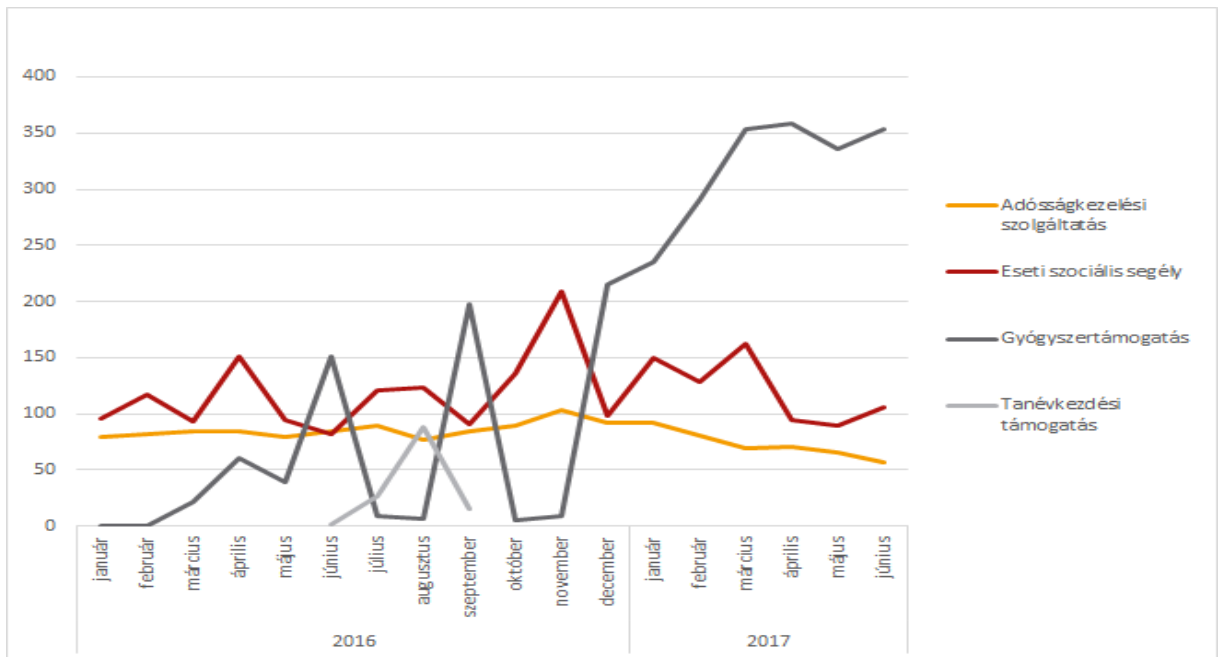

Az eseti támogatások közül az eseti szociális segély ellátotti létszáma viszonylag jelentős kilengéseket mutat, azonban érdemben nem változott az elmúlt években. Az adósságkezelési támogatásban részesülők száma enyhe csökkenést mutat az elmúlt évben. A gyógyszer-támogatásban részesülők száma is jelentős kilengést mutat, illetve nagy mértékben megugrott 2017 első félévében.

Ha 2015-öt is figyelembe vesszük, az elfogadott igénylések száma alapján az eseti segély igénybevétele valamelyest csökkent az elmúlt években, majd 2016 negyedik negyedében megugrott, mint azt az előző ábra is mutatta. A lakásfenntartási és a minimumjövedelem támogatásba belépők száma is csökkenő trendet mutat, így az ellátotti létszámokban nem várható további növekedés a közeljövőben.

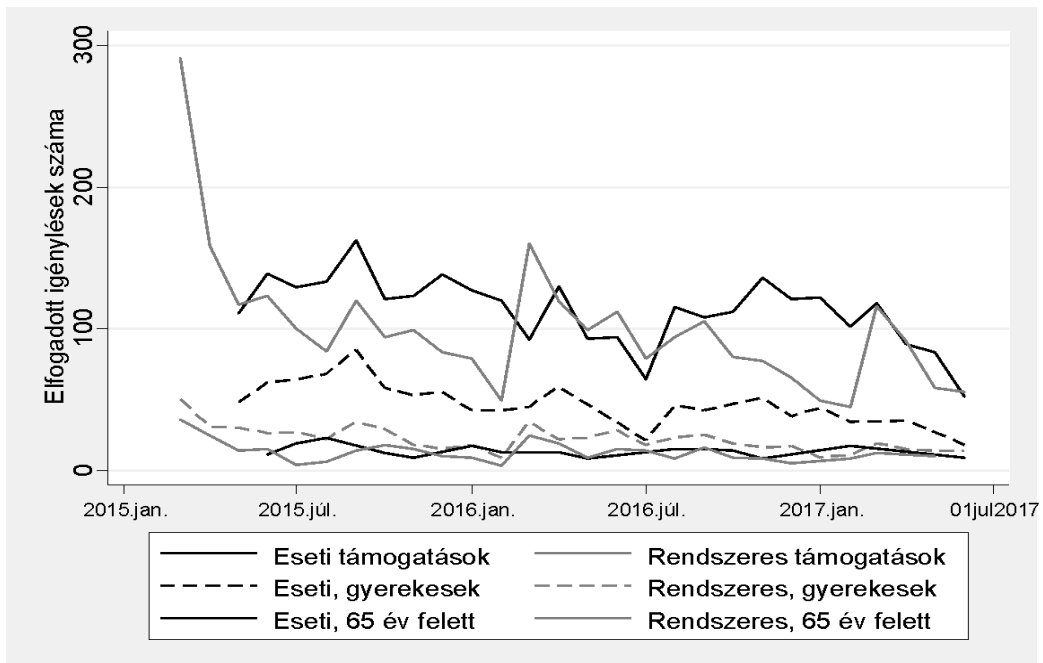

2. ábra Ellátotti létszám (eseti támogatások)

Az újonnan megítélt rendszeres és eseti támogatások alakulása a nyugdíjas és a gyermekes háztartások körében is nagyjából hasonló trendet mutat (3 ábra). A teljes időszakra jellemző, hogy a rendszeres támogatásokat a 65 év felettek és a gyermekes háztartások közel azonos létszámban kapják, míg az eseti támogatást kapók között több a gyermekes háztartás.

3. ábra Újonnan megítélt támogatások* alakulása a gyermekes és az idős háztartásokban

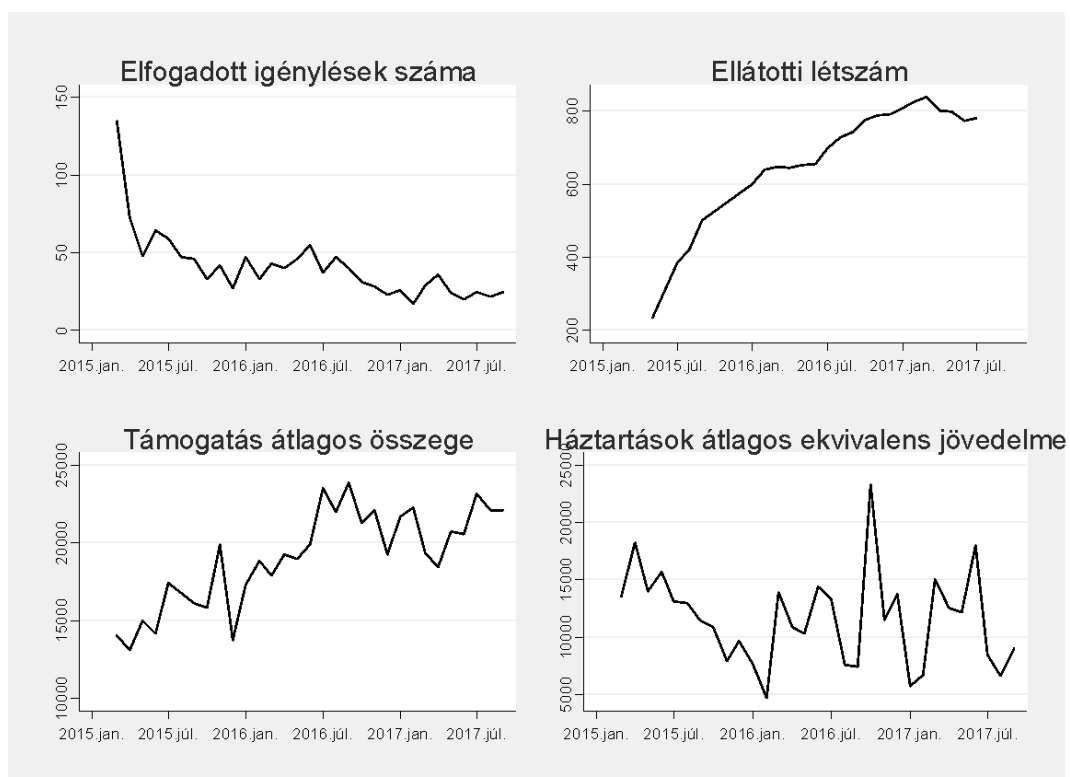
* eseti támogatások, kivéve a tanévkzdési támogatást

2.2. Minimumjövedelem

Az újonnan megítélt MJ ellátások száma 2016 nyaráig lassan, ezt követően gyorsabban csökkent, 2017-ben havi 20-25 fő körül állapodott meg. Az ellátottak havi átlagos létszáma 2017 tavaszáig nőtt, azóta lassú csökkentést mutat. A támogatott háztartások átlagos ekvivalens jövedelme az új rendszer beindítása után fokozatosan csökkent, ami vélhetően annak köszönhető, hogy az új segély híre fokozatosan eljutott a szegényebb háztartásokhoz is. Ezt követően az átlagos ekvivalens jövedelem szintje jelentős ingadozásokkal havi 10 ezer forint körül alakult. A támogatás átlagos mértéke ennek megfelelően az első évben folyamatosan nőtt, azóta havi 20-22 ezer forint körül ingadozik.

4. ábra A Minimumjövedelem támogatás főbb jellemzői, 2015-2017

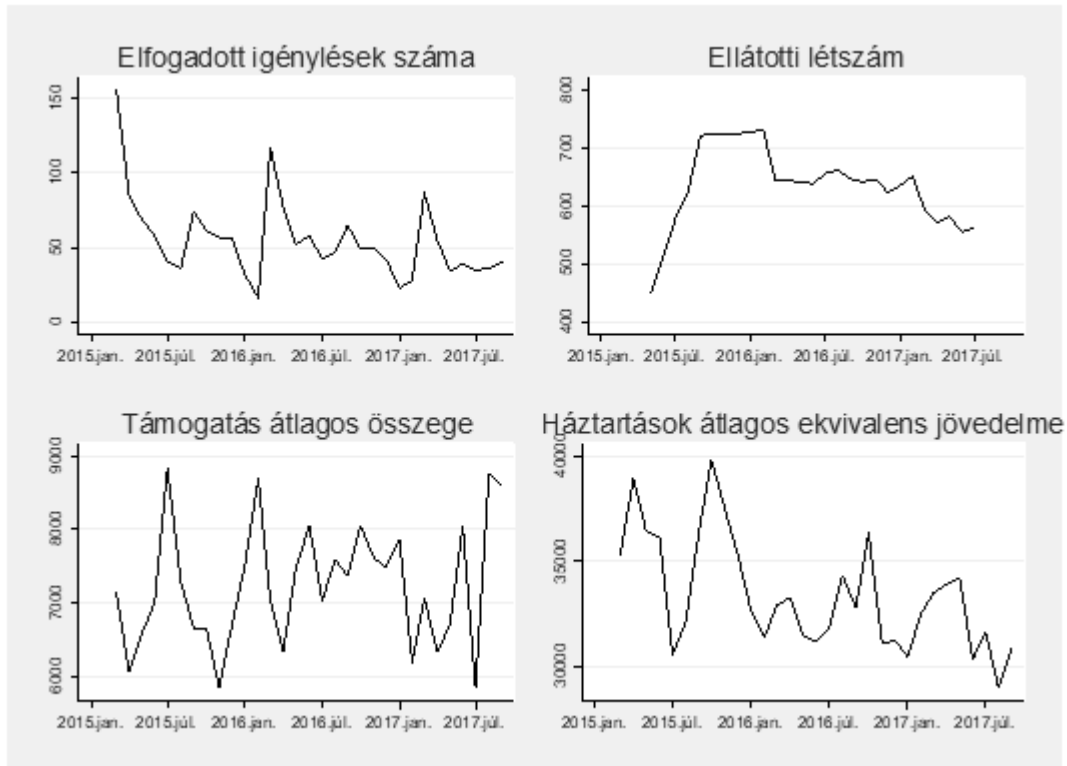
2.3. Lakásfenntartási támogatás

A lakásfenntartási támogatás igénybevétele néhány hónappal a 2015 márciusi bevezetését követően elérte a 700 háztartást. A támogatásban részesülő háztartások száma azonban – ismeretlen okból – 2016 első felében csökkenésnek indult, és azóta is (kisebb-nagyobb kilengésekkel) csökken. A támogatáshoz való hozzáférés az új rendszerben mindvégig alacsonyabb szinten maradt, mint amekkora a 2015 márciusa előtti lakásfenntartási támogatás esetében volt, a támogatás átlag összege azonban jelentősen magasabb, mint korábban. A zuglói lakásfenntartási támogatásnak sikerült

kiküszöbölnie a korábbi, országos lakásfenntartási támogatás legnagyobb hibáját, a támogatás indokolatlanul alacsony szintjét: 2016-ban az egy támogatott háztartásra eső havi kiadás kb. 10 000 Ft volt. Az adatok azt mutatják továbbá, hogy a támogatás egyre inkább eléri az alacsonyabb jövedelmű háztartásokat is.

5. ábra Az LFT főbb jellemzői, 2015-2017

A rendszeres lakásfenntartási támogatással kapcsolatban ismét felmerült az a probléma, hogy a támogatás összege alkalmanként magasabb, mint amennyi fogyasztása van az ügyfélnek azoknál a szolgáltatóknál, amelyeknek az önkormányzat a támogatást utalja. A probléma nem gyakori, ennek ellenére érdemes foglalkozni vele, mivel a támogatás célzását és a támogatásokra fordított kiadások hatékony hasznosulását is hátrányosan érinti, illetve ügyintézési többletterhez vezet.

Az előző (2015 novemberi) monitoring jelentésben idézett adatokhoz hasonlóan, most is azt találtuk, hogy az önkormányzat a támogatások többségét *egyetlen* lakásfenntartási kiadásra (általában az önkormányzati lakás lakbérére, illetve a gáz-, vagy áramszolgáltatóknak) utalja, és csak elenyésző (5%) azoknak a támogatásoknak az aránya, amelyeket háromféle lakásfenntartási kiadás-típus között oszt meg.

1. táblázat Az LFT kifizetése a kiadástípusok száma szerint

Támogatást hány kiadás típusra folyósítják	Támogatott háztartások száma	Háztartások aránya	Támogatás átlagos összege	Legmagasabb összegű támogatás
Egyféle kiadásra	377	59%	7625	16900
Kétféle kiadásra	233	36%	10751	21000
Háromféle kiadásra	29	5%	11205	21000

A fenti adatok, valamint a Díjbeszedő Holding Zrt. által a Humánszolgáltatási Osztály felé jelzett 14 db. túlfizetési eset áttekintése alapján úgy látjuk, hogy a problémát *nem a támogatások összege*, hanem vélhetően a támogatás különböző lakásfenntartási típusok közötti megosztása (illetve ennek a hiánya) okozza. A probléma kezelésére a jelentés utolsó fejezetében fogalmazunk meg javaslatokat.

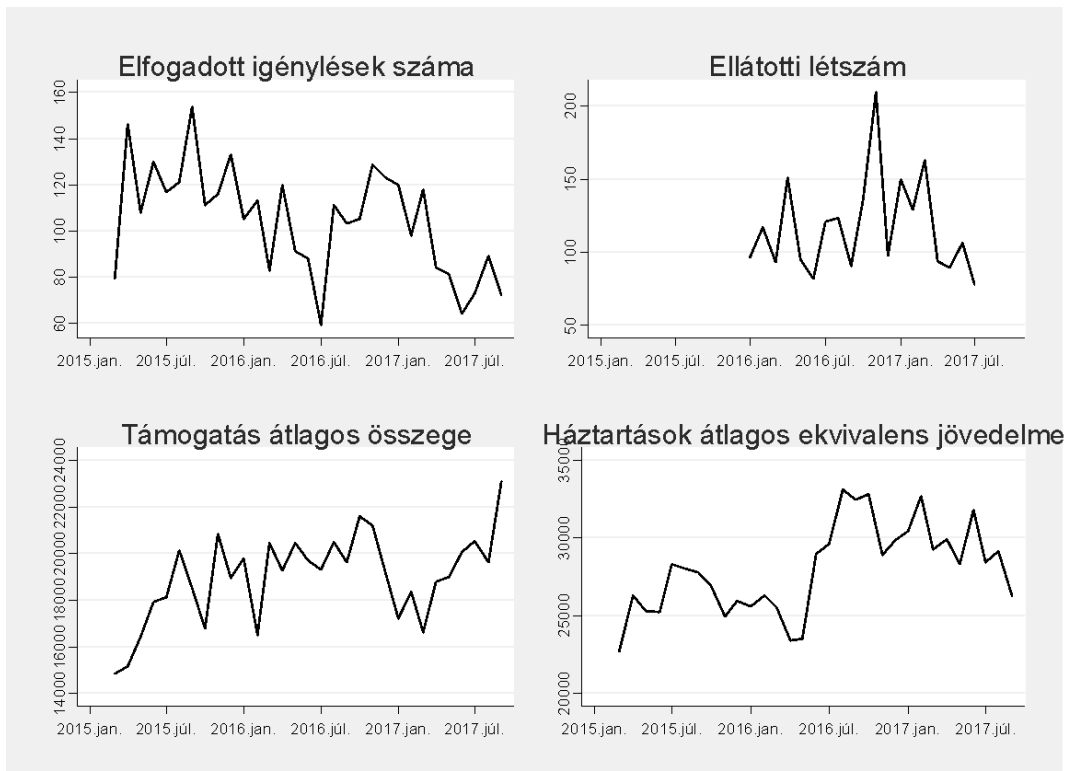
A lakásfenntartási támogatás legsúlyosabb korlátja az, hogy korlátozottan éri el a magánbérleti szektorban élő rászoruló háztartásokat – noha a jövedelem lakásfenntartásra fordított részaránya a körökben jóval magasabb az átlagosnál; és a magánpiacon lakás bérlők lakhatásának a megfizethetőségét súlyosan veszélyezteti a lakbérek elmúlt években bekövetkezett nagyon jelentős emelkedése. A megállapított lakásfenntartási támogatások egy részét lakbérre folyósítják – ez azonban csak az önkormányzati lakások bérlői esetében fordul elő. A magánbérleti szektorban elterjedt széleskörű informális miatt a bérlők a rezsiköltségeikhez is nehezebben tudják igénybe venni a támogatást mint az önkormányzati bérlakások lakói vagy a lakástulajdonosok, az pedig csak elvétve fordult elő, hogy az önkormányzat egy magánpiaci bérlakás lakbérére folyósította volna a támogatást (vagy annak egy részét), noha erre a rendelet egyébként lehetőséget adna.

2.4. Eseti segély

Az eseti segélyt kapók száma mellett az igénylők száma is csökkent 2017-ben, különösen a tavaszi hónapoktól kezdve, a támogatás átlagos összege ugyanakkor növekedett, főként a téli hónapokhoz viszonyítva. Az eseti segélyben részesülő háztartások átlagos ekvivalens jövedelme is növekedést mutat 2016 első félévétől 25 ezer forint környékéről 30 ezer forint környékére, ami összefüggésben lehet a minimumjövedelem jogosultsági küszöbének az emelésével.

6. ábra Az eseti segély főbb jellemzői, 2015-2017

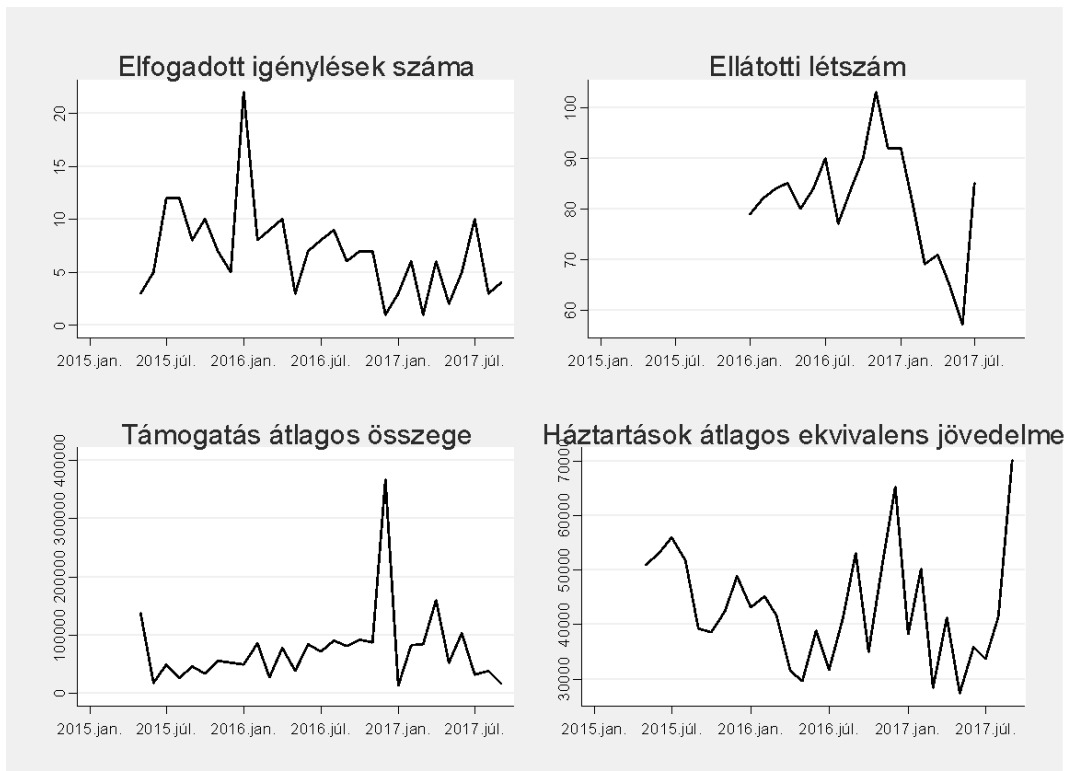

2.5. Adósságcsökkentési támogatás

A Zuglói Család- és Gyermekjóléti Központ Lakhatási Tanácsadó Csoportjának az adatai alapján 2016-ban 120 adósságcsökkentési támogatás került megállapításra, ami enyhén magasabb, mint az azt megelőző két évben megítélt támogatások száma (105 és 104). Az elfogadott igénylések száma 2017-ben stagnált, az ellátotti létszám pedig csökkenő tendenciát mutat. A támogatásban részesülők száma, valamint a támogatás összköltsége továbbá következetesen jóval alacsonyabb, mint a gazdasági válság első éveiben volt (az adósságcsökkentési támogatás korábbi, szociális törvény által szabályozott rendszerében).

7. ábra Adósságcsökkentési támogatás főbb jellemzői, 2015-2017

Az adósságkezelés során gyakori a Hálózat Alapítvány támogatásának az igénybe vétele, ezért Zuglóban is problémát jelentett az alapítványi támogatáshoz való hozzáférés szabályozásának a szigorítása. A Lakhatási Tanácsadó Csoport tapasztalatai szerint gyakran okozott problémát, hogy nehéz hozzáférni az önkormányzati tulajdonban lévő bérlakásokra vonatkozó, a támogatási kérelmekhez nélkülözhetetlen releváns hátralékigazolásokhoz. Másrészt, az adósságcsökkentési támogatás jelentős szerepet játszik az önkormányzati lakásállományban lakók önkormányzat felé kialakult hátralékának a kezelésében is, amennyiben 2016-ban az adósságkezelésbe bevont hátralék 27%-a (mintegy 10 millió Ft) az önkormányzat felé fennálló adósság volt.

Az eddigi tapasztalatok alapján az adósságkezelés zuglói rendszere a vártnál alacsonyabb igénybevétellel, azonban összességében a céloknak megfelelően, hatékonyan működik. A támogatáshoz való rugalmasabb hozzáférés elősegítésére irányuló tavalyi módosításokkal kapcsolatos tapasztalatok pozitívak voltak. Az eredményes működést jelzi az is, hogy a tavalyi év során összesen 7 esetben került sor a támogatás felfüggesztésére vagy megszüntetésére az adósságkezelési megállapodás megsértése miatt. Problémaként egyedül az merült fel, hogy a 85 500 Ft-os felső jövedelmi határ alkalmanként nem teszi lehetővé olyan háztartások adósságkezelésbe való bevonását, akik egy korábbi időszakban, például átmeneti munkanélküliség miatt jelentős hátralékba kerültek,

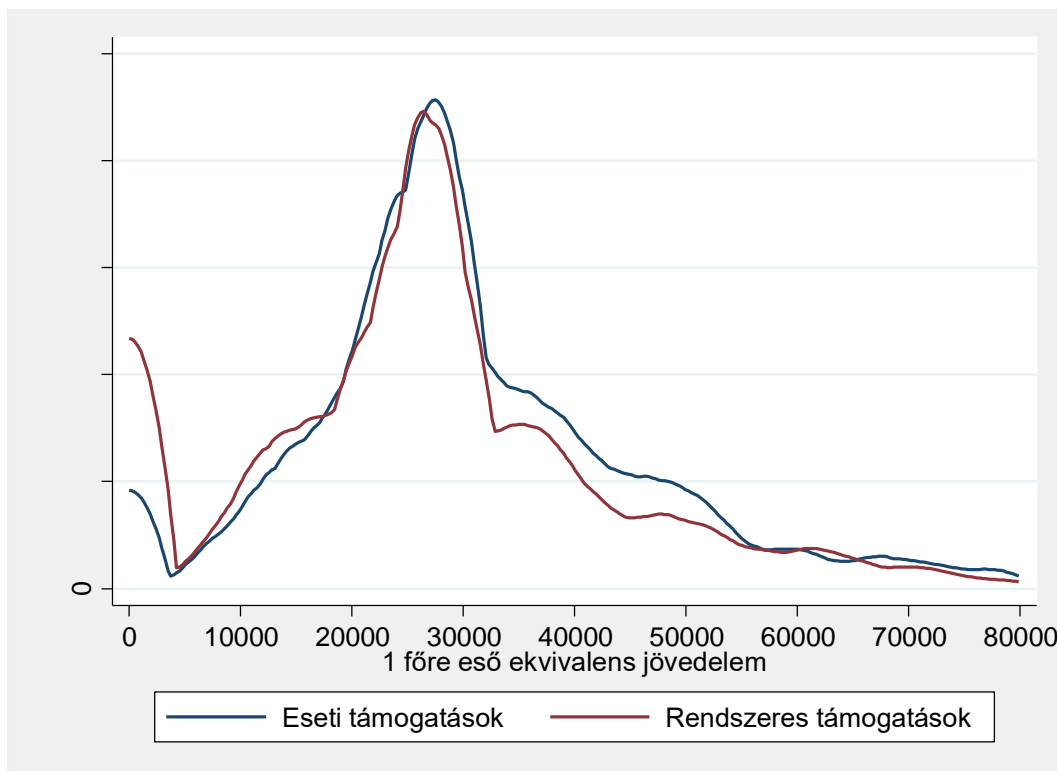

amikor munkába állva, a válsághelyzetből kilábalva rendeznék az adósságukat, a jövedelmük miatt már nem jogosultak a támogatásra.

3. A TÁMOGATÁSI RENDSZER CÉLZÁSA

Az eseti támogatásokban (eseti segély, adósságcsökkentési támogatás, tanévkezdési támogatás) és rendszeres támogatásokban (lakásfenntartási támogatás, minimumjövedelem) részesülők jövedelemeloszlása hasonló, azonban a rendszeres támogatásra jogosultak között nagyobb a semmilyen jövedelemmel nem rendelkezők aránya. A rendszeres támogatásban részesülők között valamelyest magasabb a 28500 Ft alatti ekvivalens jövedelemmel rendelkezők aránya is, e fölött a szint felett arányában némileg több az eseti támogatás.

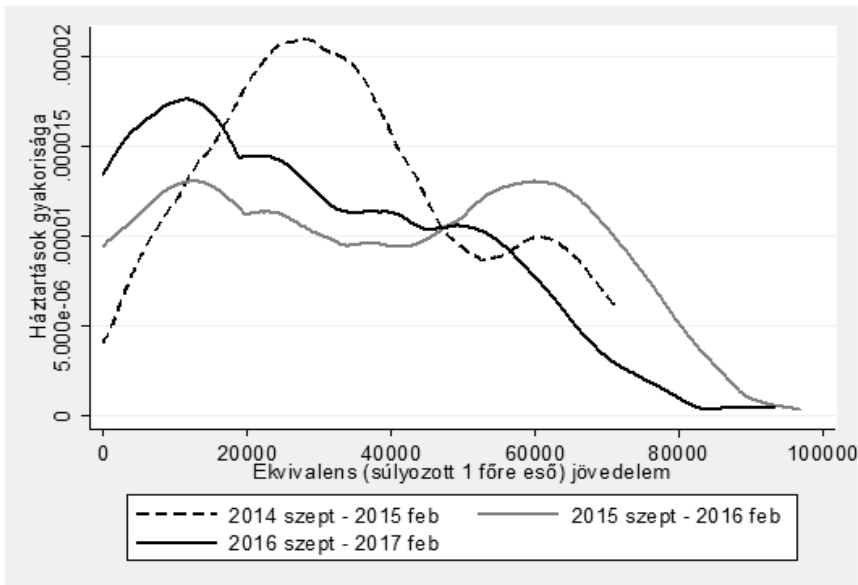
8. ábra Eseti és rendszeres támogatást kapók jövedelem-eloszlása az új rendszerben

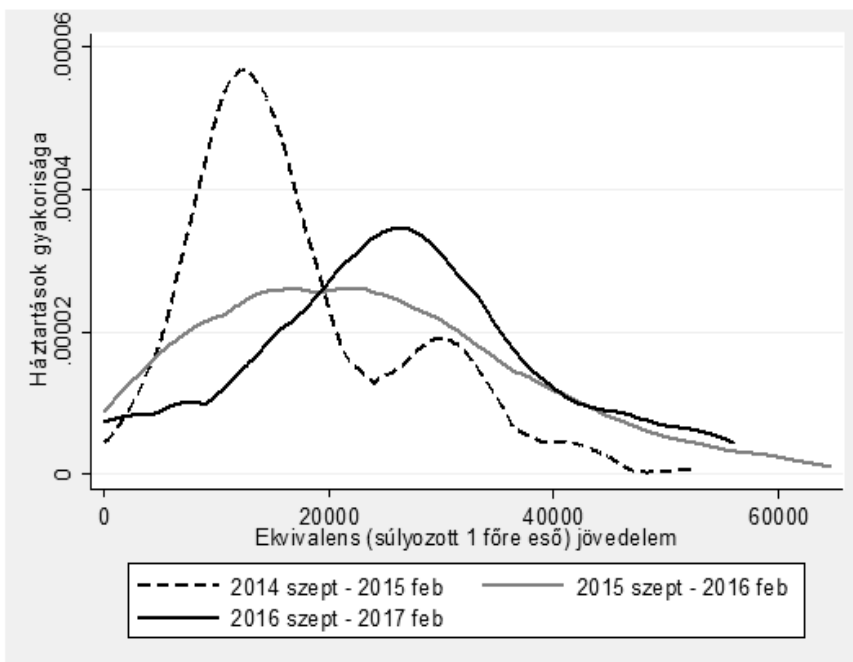
A támogatott háztartások eloszlása a nyugdíjasok (pontosabban: azon háztartások, amelyeknek van 65 év feletti tagja) esetében jelentősen elmozdult a legszegényebb háztartások felé: több a jövedelem nélküli és a 20 ezer forint alatti ekvivalens jövedelmű háztartás, mint a régi rendszerben (9. ábra).

9. ábra Rendszeres támogatást kapók jövedelemeloszlása, van 65 év feletti a háztartásban

10. ábra Rendszeres támogatást kapók jövedelemeloszlása, van gyerek a háztartásban

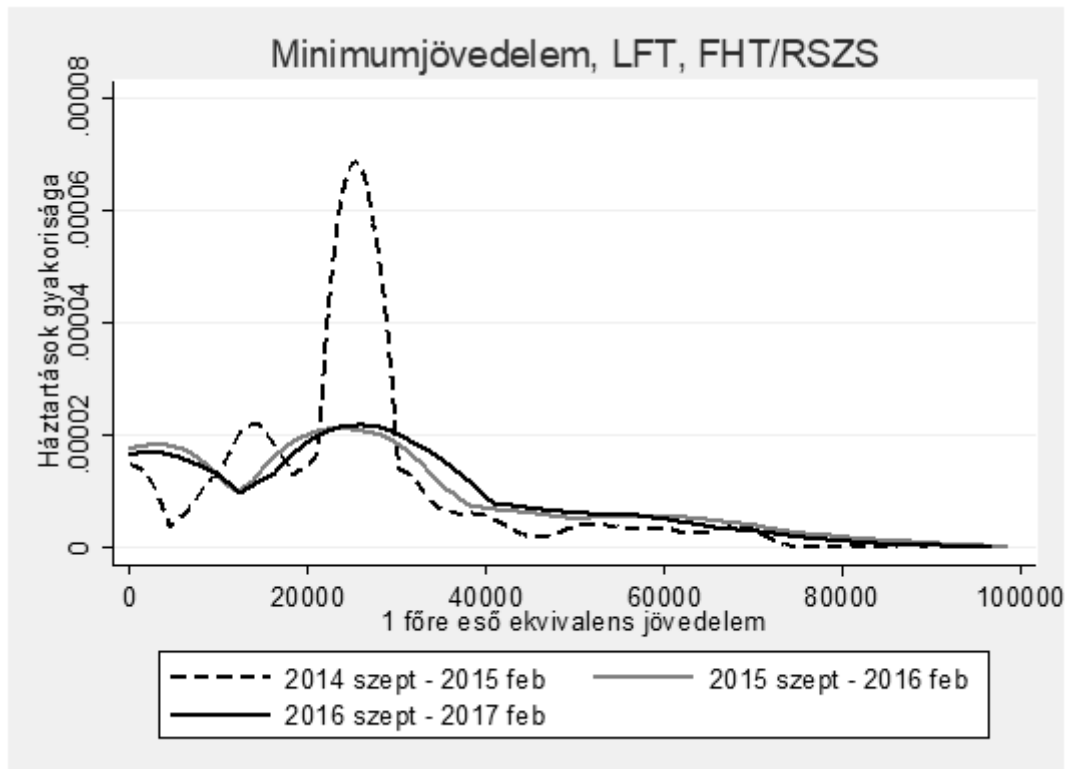
A régi rendszerben az FHT-t vagy rendszeres szociális segélyt kapók nagy többsége éppen a segélyezési küszöbnek (25650 ft) megfelelő jövedelemmel rendelkezett. Az új rendszerben is ez az eloszlás módusza (ez a leggyakoribb jövedelem), de egyenletesebb az eloszlás és nagyobb azoknak az aránya akik jóval a küszöb alatti jövedelemmel rendelkeznek.

Mivel a régi rendszerben az FHT összegét (szemben a minimumjövedelem-juttatással) nem befolyásolta a háztartás jövedelme, előfordulhat, hogy ez az adat kevésbé pontosan került a

nyilvántartásba, és ez torzítja a megfigyelt eloszlást. A két rendszer nem teljesen összevethető, mivel a régiben az FHT-t is az önkormányzat folyósította, az újban viszont ezt a Kormányhivatal adminisztrálja így az összevetésben csak azok a háztartások szerepelnek, amelyek az FHT mellett az önkormányzattól is kapnak valamilyen ellátást.

11. ábra A rendszeres támogatásban részesülő háztartások jövedelem szerinti eloszlása a régi (LFT+FHT/RSZS) és az új (LFT+MJ) rendszerben

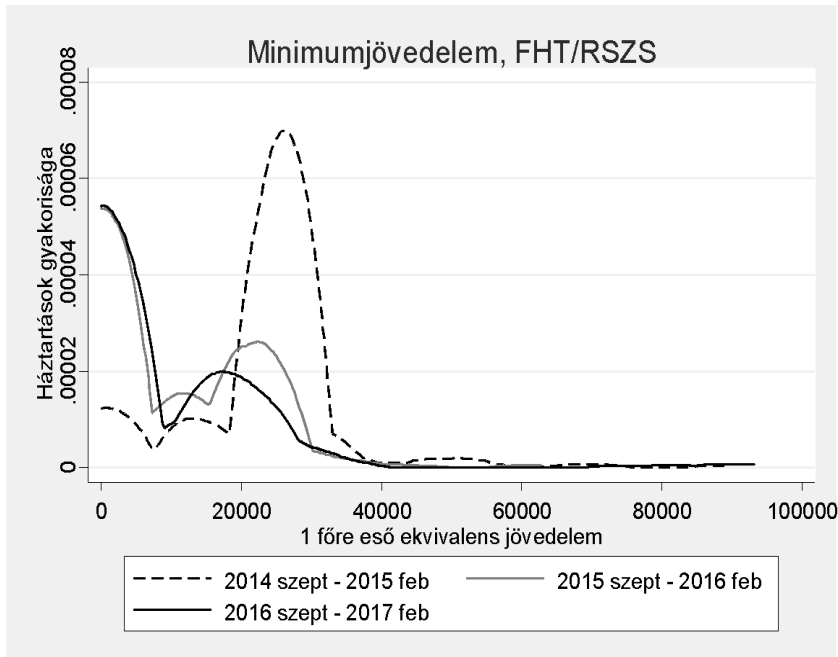

Külön-külön tekintve a két fő rendszeres ellátási formát, látható, hogy elsősorban az MJ bevezetésének köszönhetően lett egyenletesebb a támogatottak jövedelem szerinti eloszlása, illetve az MJ-hez férnek hozzá a korábbinál jóval nagyobb arányban a jövedelemmel nem rendelkező háztartások. Az MJ elődjének tekinthető FHT/RSZS esetében a támogatottak nagy többségének a küszöbnek megfelelő szintű jövedelme volt. Az új rendszerben a MJ maximális összegére jogosult háztartások többségében az igénylő 50 feletti (35%)¹, 30-49 éves gyermektelen egyedülálló (37%), vagy egyedülálló szülő (5%).

¹ Az idősebb jogosultak nagy többsége is egyedül él.

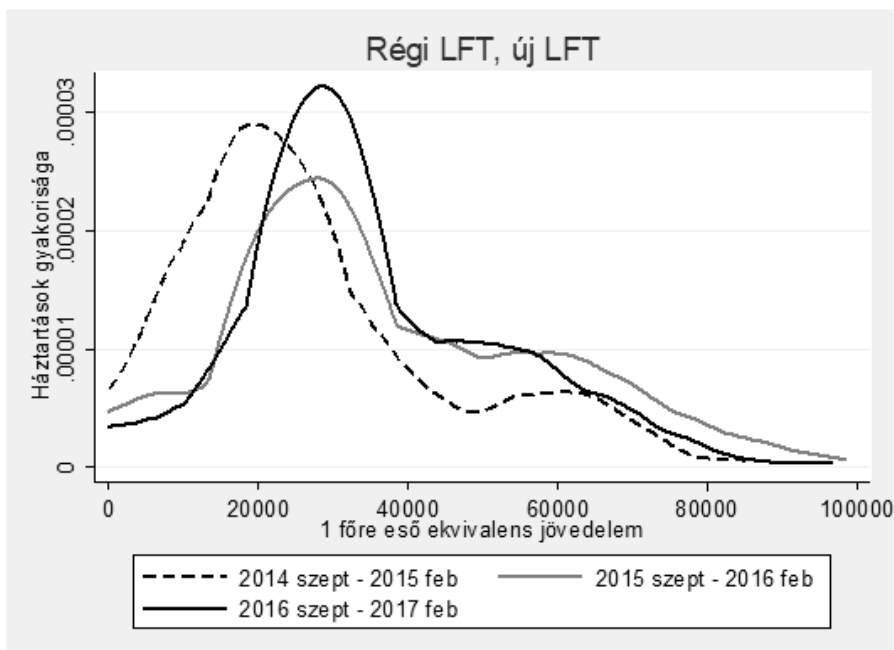

12. ábra A támogatott háztartások jövedelem szerinti eloszlása a régi (FHT/RSZS) és az új (MJ) rendszerben

A lakásfenntartási támogatást kapók jövedelmének eloszlása kevesebbet változott a régi rendszerhez képest: a nagyobb jövedelemmel rendelkezők aránya kismértékben nőtt.

13. ábra Az LFT-re jogosult háztartások jövedelem szerinti eloszlása a régi és az új rendszerben

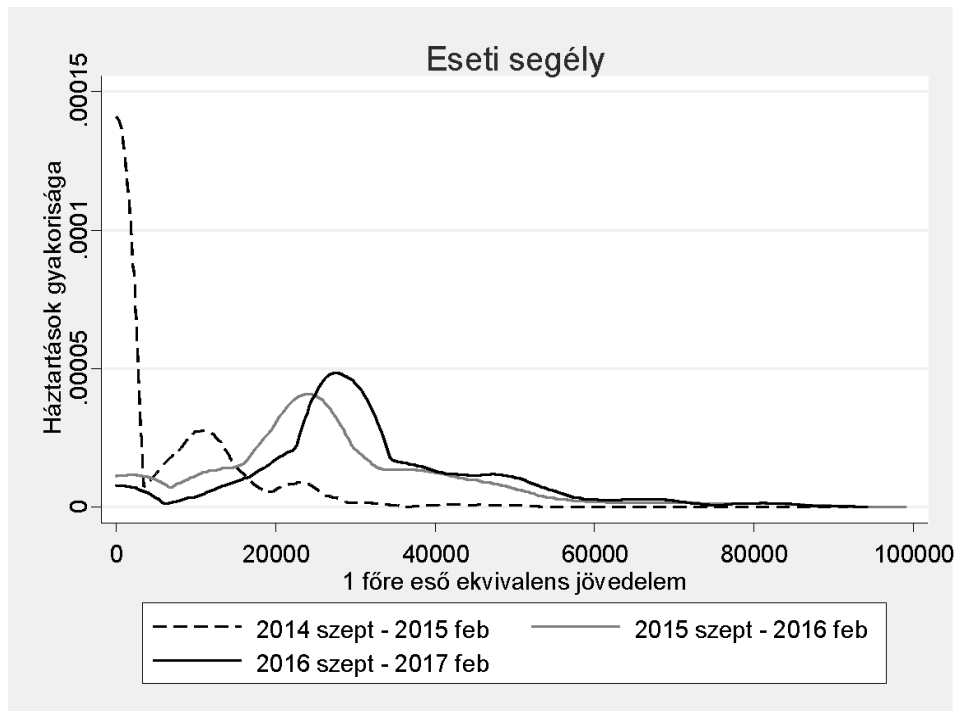

Az eseti segélyt kapók esetében jelentős változást hozott az új rendszer: lényegesen csökkent a (potenciálisan a rendszeres ellátásra is jogosult) jövedelemmel nem rendelkezők aránya és a tipikus

segélyezett (módusz) jövedelme fokozatosan eltolódott a 15 ezer Ft körüli szintről a 30 ezer Ft körüli szintre. Ez összhangban van az új rendszer egyik céljával, hogy az eseti segély igénybevétele csökkenjen és a legszegényebbek ne eseti alapon, hanem rendszeresen formában kapjanak támogatást.

14. ábra Az eseti segélyre jogosult háztartások jövedelem szerinti eloszlása a régi és az új rendszerben

4. A GYERMEKSZEGÉNYSÉG ENYHÍTÉSE

Az új rendszerben elsősorban az MJ és az LFT bevezetése járulhat hozzá a gyermekszegénység csökkenéséhez. Ezt a hatást ideálisan úgy lehetne megmérni, ha 2015-ben és a későbbi években is készült volna olyan lakossági felmérés amely a zuglói népesség legalább ezer fős reprezentatív mintáján méri a háztartások jövedelmét. Mivel ilyen felmérésre források hiányában nem került sor, egy lényegesen pontatlanabb módszert alkalmaztunk: az óvodák körében készített két [felmérés](#) eredményeit hasonlítjuk össze. Az összevetés arra utal, hogy a gyermekszegénység csökkent a területben a támogatási rendszer átalakítása óta. A „nincs váltóruhája” mutató kivételével minden kiválasztott mutatóban érdemi javulást látunk.

2. táblázat Gyermekszegénység indikátorok alakulása 2015 és 2017 között (%)

Indikátor: Anyagi okból ...	2015 összes	2015 panel*	2017 összes	2017 panel*	változás (panel) %pont
nincs megfelelő váltóruhája	2,35	0,87	1,70	1,78	0,91
nincsenek a korának megfelelő játékai	4,05	3,64	1,28	1,19	-2,45
nincs semmilyen kültéri játéka	3,77	3,18	1,84	1,93	-1,25
nem viszik kulturális programokra a szülők	10,28	9,07	6,43	6,44	-2,63
Válaszadó óvodai csoportok száma	37-39	20-22	32-34	30-31	

*Megjegyzés: A számok az adott szempontból nélkülözőnek tekintett gyerekek arányát mutatják a felmérésben résztvevő óvodások körében. * A második felmérésben kevesebb intézménytől kaptunk választ. A "panel" oszlopokban csak azok az óvodák szerepelnek, amelyek 2015-ben és 2017-ben is kitöltötték a kérdőívet (egy óvodából több óvodai csoport is kitölthette a kérdőívet). A kérdőívben 13, a szegénységre utaló tulajdonságot soroltunk fel, a táblázat azokat tartalmazza, amelyeket a leggyakrabban jelöltek a válaszadók és amelyek között erős korrelációt találtunk (ami arra utal, hogy ezeket nagyjából egyformán jó mércének tekintették a válaszadók). A felmérés májusban történt, a nagycsoportos óvodások körében.*

Mivel a felmérés csak Zuglóra terjedt ki, nincs módunk kiszűrni más tényezők hatását. Így nem állíthatjuk, hogy ezt a csökkenést a segélyezés átalakítása, és nem valami más tényező, például a munkanélküliség csökkenése okozta.

5. A MUNKAKÍNÁLATOT ÉRINTŐ HATÁSOK

A pénzbeli ellátások új zuglói rendszerének több munkavállalást ösztönző eleme is van: a támogatások munka mellett is igénybe vehetőek (ha a család jövedelme alacsony); a támogatásokra való jogosultság megállapításakor a munkabérnek csak 85%-át kell beszámítani a jövedelembe (így munkába állás esetén pl. egy részidős állás miatt nem biztos, hogy megszűnik a jogosultság); ha a minimumjövedelem-juttatás összege a támogatottak munkába állása miatt csökkenne, 3 hónapig továbbra is a juttatás korábbi (magasabb) összegére jogosultak; ha pedig a háztartás bármelyik tagjának a munkába állása miatt lépné túl a minimumjövedelem-juttatásra való jogosultság felső jövedelmi határát, az önkormányzat 6 hónapig még folyósítja számukra a korábbi támogatás 50%-át.

Az álláskeresést is ösztönzi a rendszer, mivel a 13 ezer forintnál magasabb összegű MJ esetén a támogatott háztartás minden aktívkorú, de munkaviszonnyal nem rendelkező tagjának együtt kell

működni a Zuglói Család- és Gyermekejélési Központtal. Továbbá, az önkormányzat a jelenlegi szabályozás szerint minden jövedelem nélküli igénylőtől elvárja, hogy álláskeresőként regisztráljon a munkaügyi kirendeltségen (a Kormányhivatal munkaügyi osztályán).

A munkajövedelemmel rendelkező segélyezett háztartások aránya a segély típusától függően 4-17 % között alakult 2015-ben és 8-16 % között 2017-ben (lásd alábbi táblázat), azaz nem mutat egyértelmű emelkedést. A munkába állás esetén érvényesíthető könnyítéseket (továbbfizetés és disregard) részletes adatok hiányában nem tudtuk vizsgálni.

3. táblázat Azon háztartások aránya, amelyekben legalább egy családtag dolgozik, %

Kiadások	2015 március-augusztus	2016 március-augusztus	2017 március-augusztus
Minimumjövedelem	4,3	7,3	7,8
Lakásfenntartási támogatás	15,3	12,2	11,3
Eseti segély	16,7	15,5	15,7

A ZCSK az együttműködésre kötelezett segélyezetteket nyilvántartásba veszi, egy személyes találkozás alkalmával felméri, hogy milyen lehetőségek vannak a segélyezett (és családja) anyagi helyzetének rendezésére, ezen belül a munkavállalásra. A munkaképes ügyfeleknek információt és segítséget ad az álláskeresőben, és sok esetben konkrét álláslehetőségekre is felhívja a figyelmüket. Az ügyfélnaplókból vett 100 fős minta alapján az elmúlt 3 évben a CSSK-nál nyilvántartásba vett ügyfelek közel fele 3 hónapon belül elkezdett állást keresni, vagy elhelyezkedett: kb. 40% kapott az álláskeresőt segítő tájékoztatást, tréninget, vagy információt üres állásokról és 8 % elhelyezkedett. Egy éven belül 18% talált munkát. A CSSK 2016. évi beszámolója szerint 127 MJ-ben részesülő munkaközvetítésre utalt ügyfelük közül 37 fő (29%) helyezkedett el.

Mivel az MJ-ben részesülők többsége hosszabb ideje nem dolgozik vagy pályakezdő, gyakori, hogy az álláskereső tanácsokon túl motivációs vagy más akadályokat is el kell hárítani, mielőtt az ügyfél alkalmas lesz újra a munkavállalásra. Ezek az akadályok sokfélék lehetnek, esetenként külső szakember, például pszichológus bevonását igényelnék. Sok esetben azonban könnyen elháríthatók: ezt illusztrálja az alábbi három, valós eseten alapuló példa (a neveket az anonimitás érdekében megváltoztattuk). A ZCSK jelenlegi eszköztára azonban nem minden esetben elegendő: például a fiatal, de szakképzetlen álláskereső képzését nem tudja támogatni, a pszichológust vagy pszichiátert igénylő problémákat nem tudja kezelni.

„Gábor” pályakezdő, 2016 nyarán minimum-jövedelmes pályakezdőként jelentkezett először a ZCSK-ban. Szüleivel élt, de már zavarta, hogy nincs saját jövedelme. Érettségije, rendszergazda képzése és jogosítványa is van, sofőrként vagy kereskedőként is szívesen dolgozna. A ZCSK több helyre is kiközvetítette, de mindegyiket nehéznek gondolta és bár elment az interjúkra, egyik állást sem vállalta. Eközben önállóan is megpályázott állásokat, így egyre nagyobb gyakorlatot szerzett az interjúzásban, amelyek tapasztalatait mindig átbeszélték. 2017. áprilisában sikerült elhelyezkednie sofőrként, ahol a cég üzleteinek szállít ki országos szinten alkatrészeket. Szereti a munkáját, mert sokat vezethet és önállóan szervezheti a fuvarokat. Ennél az ügyfélnél az vezetett eredményre, hogy volt piacképes végzettsége és világos motivációja, leküzdötte a kudarc iránti félelmét, és feldolgozta a kudarcokat. Voltak céljai és ki merte próbálni magát több területen.

„József” kazánfűtő, évtizedekig dolgozott közintézményekben fűtőként, portásként vagy karbantartóként. Az elmúlt 5 évben csak közfoglalkoztatottként dolgozott. Nyelvtudása, jogosítványa nincs, magas a vérnyomása és cukorbeteg. Nem volt friss önéletrajza, a ZCSK készített neki újat, és segítséget kapott a hirdetések böngészésében és az álláspályázatok elküldésében. A ZCSK-ban mindössze 3 alkalommal járt tanácsadáson, negyedszer már azért jött, hogy megossza az örömteli hírt: szeptembertől felvették egy kerületi iskolába kazánfűtőnek.

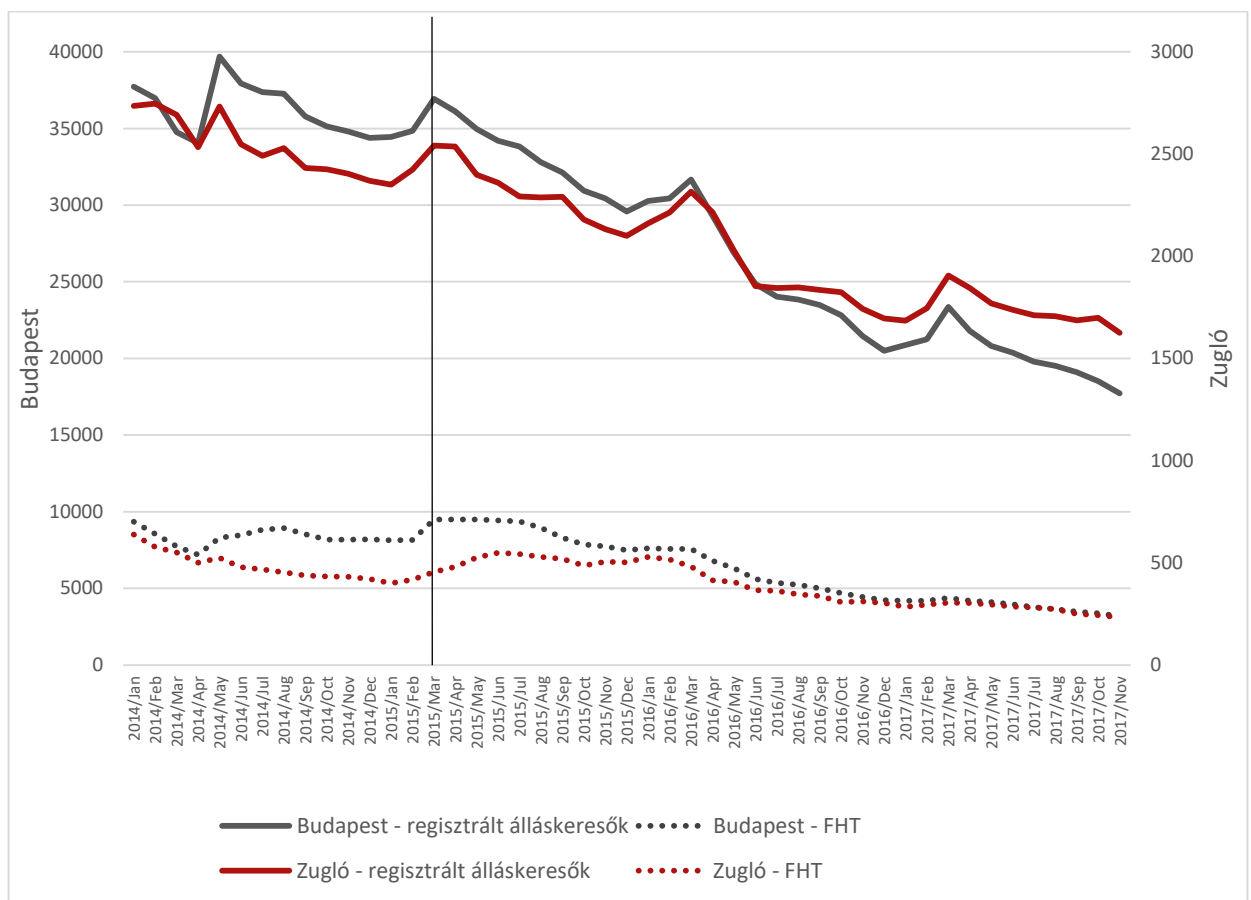
„Margit” tanári és művelődésszervező diplomával rendelkezik. 2017 áprilisában járt a ZCSKban álláskeresési tréningen, önállóan ki tudta javítani az önéletrajzát. Ezután 4 alkalommal találkozott a ZCSK esetgazdájával, az utolsón már csak a jó hírt közölte, hogy felvették egy általános iskolába tanárnak. A tréning alatt úgy tűnt, hogy a személyisége miatt nem fogják felvenni sehova, ugyanis hajlamos volt a leendő munkaadóinak és kollégáinak „beszólni.” A tanácsadás alkalmával azon dolgoztak, hogy hogyan kell viselkedni egy állásinterjú: összeszedték azokat a kérdéseket, amiket feltehetnek a munkáltatók és megválaszoltuk őket. Az is probléma volt számára, hogy nem kapta meg időben a munkáltató választát, mert rendszeresen ki volt kapcsolva a telefonja, mivel nem tudta hogyan kell elnémitani. Ezt gyorsan sikerült megoldani és ettől kezdve sok visszajelzést kapott az iskoláktól.

A ZCSK együttműködésre kötelezett támogatottakkal foglalkozó munkatársai szerint a minimumjövedelem, az aránylag alacsony támogatási összegek ellenére is „kiszámíthatóságot, biztonságot ad”, ami lehetővé teszi a célok kitűzését, és segíti azok megvalósulását is. További járulékos haszna a minimum-jövedelem juttatásnak és az ahhoz kapcsolódó együttműködési kötelezettségnek, hogy általuk olyan emberekhez is elérnek a ZCSK szolgáltatásai, akik korábban nem használták azokat, esetleg nem is tudtak róluk (Csák Szera és Pataki Éva: Minimumjövedelem juttatás. ZCSK, 2017). A MJ feltétele a regisztráció a munkaügyi központban, és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT) igénylését a ZCSK is nyomatékosan javasolja a nála jelentkező segélyezetteknek, mivel így összességében több támogatást kaphatnak (a MJ összegének számításánál az FHT 85%-át kell figyelembe venni, így a MJ összege 3420 Ft-tal magasabb, ha a támogatott FHT-ban is részesül), a pénzbeli ellátás mellett kedvezményes BKK bérletre is jogosultak, és könnyebben férnek hozzá az egészségügyi ellátáshoz.

A regisztrált álláskeresők és az FHT-ban részesülők budapesti és zuglói létszámadatainak az időbeli alakulása nem támasztja alá azt a vélelmet, hogy a MJ ellenőszönőzné az ellátottakat a munkaügyi kirendeltségen való regisztrációra vagy az FHT igénybevételére (15. ábra). Mind a regisztrált álláskeresők száma, mind az FHT ellátotti létszáma nagyvonalakban a budapesti trendnek megfelelően alakult Zuglóban a rendszer bevezetését követően – azzal, hogy a regisztrált álláskeresők számának a csökkenése valamivel *kisebb mértékű* volt a kerületben, mint a főváros egészében.

15. ábra Regisztrált álláskeresők és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma Budapesten és Zuglóban, 2014-2017

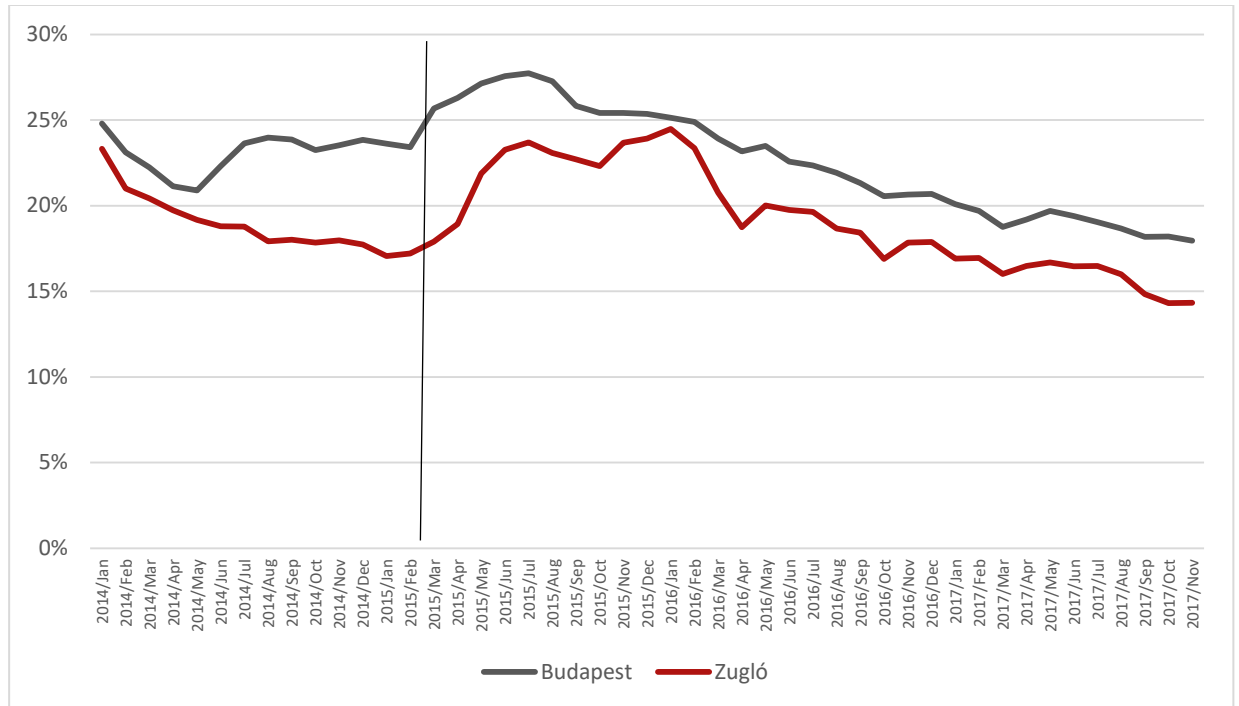

Forrás: NFSZ

A MJ ellátás FHT igénybevételére gyakorolt vélt negatív hatását az FHT létszámadatainak a regisztrált álláskeresőkhöz viszonyított arányának az alakulása (16. ábra), és az FHT létszámadatainak a 2015 február végi állapothoz viszonyított aránya sem támasztja alá (17. ábra). Éppen ellenkezőleg: az FHT-ban részesültek száma a MJ ellátás bevezetését követő időszakban kevésbé csökkent Zuglóban, mint általában a fővárosban.

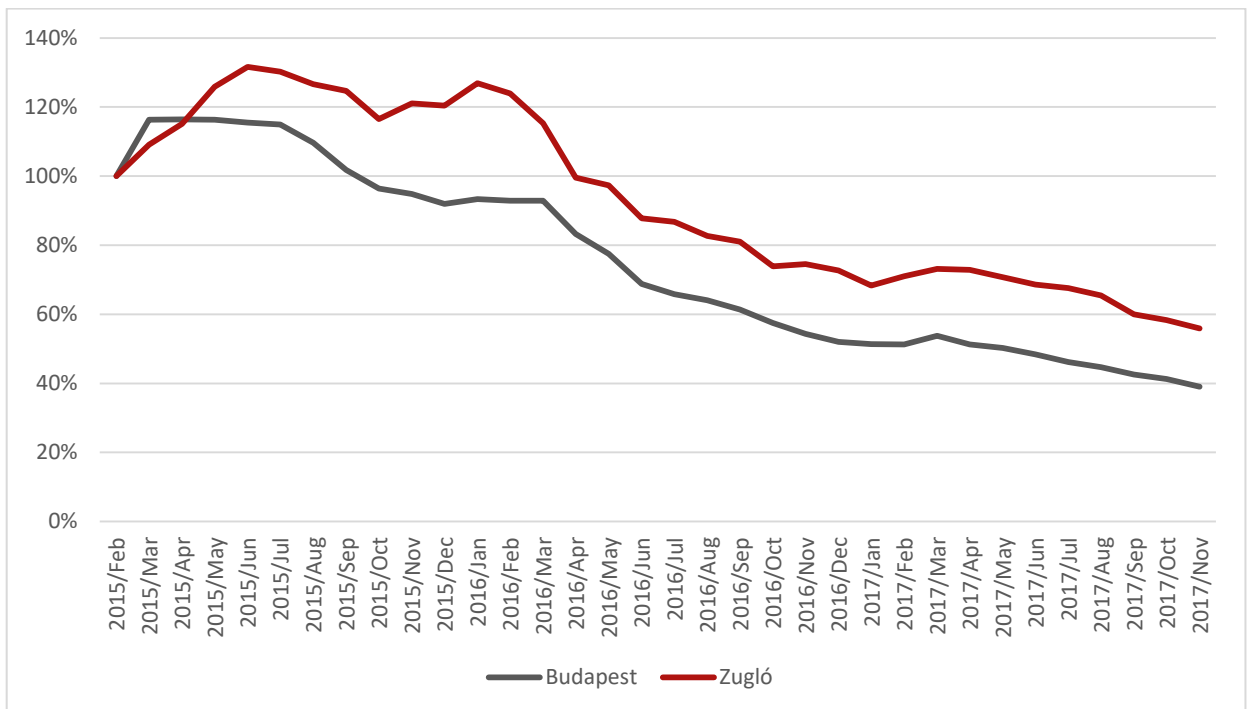

16. ábra A foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT) ellátotti létszáma Budapesten és Zuglóban a regisztrált álláskeresők arányában, 2014-2017.

Forrás: NFSZ

17. ábra Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT) ellátotti létszáma Budapesten és Zuglóban, a 2015 február végi létszámadat százalékában

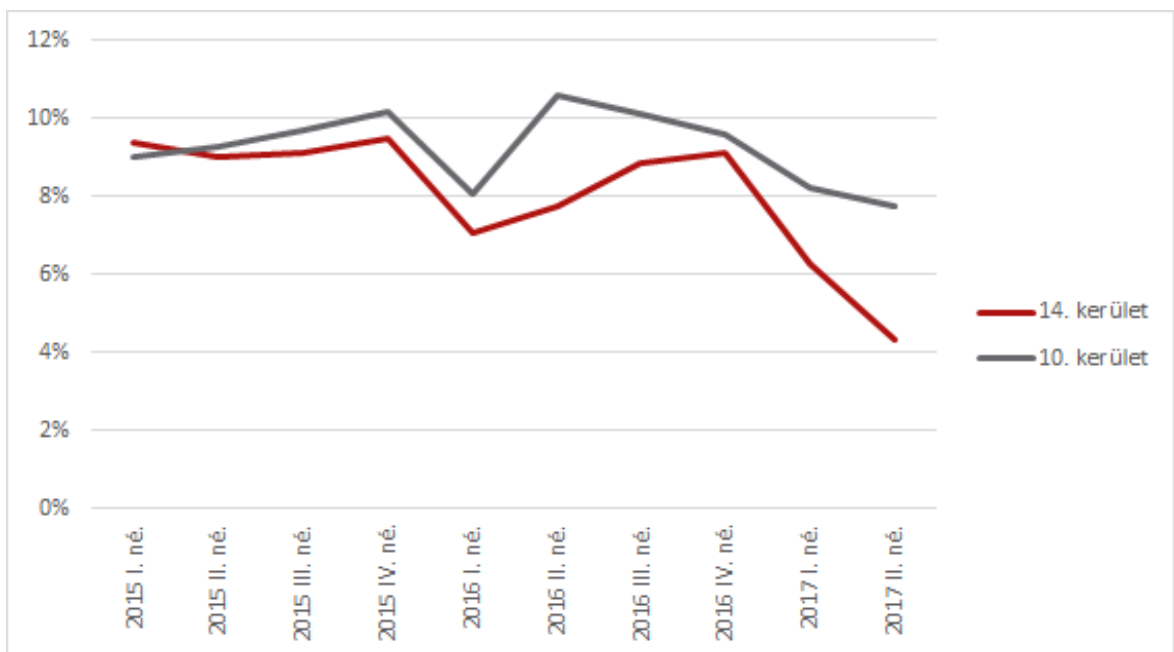

Forrás: NFSZ

Ha a munkaügyi központ közfoglalkoztatásra hívja a regisztrált álláskeresőt, akkor azt el kell vállalnia (ami a MJ esetében is lehet része az együttműködési megállapodásnak, de a kötelezettség nem automatikus), ebben az esetben viszont jelentősen (nagyjából a duplájára) nő a jövedelme is, ami az esetek többségében kellő motivációt ad a munkára. Az ügyfelek többsége az FHT *mellett* és nem *helyett* kap minimumjövedelmű ellátást. A ZCSK tájékoztatása szerint az utóbbi eset jellemzően akkor fordul elő, ha az álláskeresőt nem hívták közmunkára és nem tud 30 nap önkéntes munkát sem igazolni. Ebben elvileg tudna segíteni a ZCSK, de jelenleg nincs arra kapacitása, hogy tartós munkanélküli önkénteseket fogadó nonprofit szervezeteket kutasson fel, és ezekről informálja az ügyfeleit. Az elérhető adminisztratív adatok nem utalnak arra, hogy az új zuglói segélyrendszer bevezetése után jelentősen csökkent volna a közfoglalkoztatottak aránya. Összevetve például a szomszédos 10. kerülettel, a közfoglalkoztatottak aránya 2015 és 2016 folyamán hasonlóan alakult: az időszak elején megfigyelt 9%-ról némi szezonális ingadozással 6-8 %-ra csökkent. A 2017-es adatokban már jelentősebb eltérést látunk a két kerület között, ez azonban nem tulajdonítható az új segélyrendszernek, hiszen az 2015 márciusa óta érvényben van.

18. ábra Közfoglalkoztatottak aránya a regisztrált munkanélküliekhez és közfoglalkoztatottakhoz viszonyítva

6. A TERVEZETT ÉS MEGVALÓSULT FORRÁSFELHASZNÁLÁS

A minimumjövedelem juttatás és a lakásfenntartási támogatás együttes költsége 2016-ban is a koncepcióban becsült keret alatt maradt. A szociális célú kiadások nagyjából háromnegyedét teszik ki a rendszeres ellátások.

4. táblázat A pénzbeli ellátásokra fordított kiadások, 2016

HAVONTA FOLYÓSÍTOTT ELLÁTÁSOK	Összes kiadás (millió Ft)	Ellátottak átlagos száma	Egy ellátottra jutó átlagos havi kiadás (Ft)
Minimumjövedelem	157.6	696	18870
Lakásfenntartási támogatás	81.5	658	10322
Adósságcsökkentési támogatás	25.3	86	24516
Ápolási díj	14.4	61	19672
Gyógyszertámogatás	6.6	216	2546
ESETI ELLÁTÁSOK	Összes kiadás (millió Ft)	Támogatási esetek száma	Egy esetre jutó kiadás (Ft)
Eseti szociális segély	28.6	1412	20255
Születési támogatás	24.6	843	29181
Szépkorú személyek elismerése	15.7	1734	9054
Egyszeri karácsonyi támogatás	14.3	2007	7125
Köztemetés	9.7	66	146970
Tanévkezdési támogatás	2.8	224	12500
Pénzbeli ellátások összesen	381.1		
Az önkormányzati költségvetés %-ában	1.32%		

Az eseti segélyre fordított kiadások – az átalakítás céljának megfelelően – csökkentek, viszont megnöttek a nem kifejezetten a szegénységben élőknek nyújtott, ad hoc jellegű kiadási tételek (születési támogatás, szépkorúak elismerése, karácsonyi támogatás).

Feltétlenül ebbe a kategóriába tartozik a 2016 során bevezetett „Fűtési szezonban történő időszaki támogatás” is. A támogatás egy kategoriális célzást ötvöz egy jövedelmivel, utóbbi esetében a jogosultság határa (114 000 Ft egy főre eső jövedelem) azonban messze meghaladja a helyi pénzbeli

ellátásoknál egyébként alkalmazott jövedelemszintet. (Ez ahhoz vezet például, hogy egy egyedülálló nyugdíjas lakó, ha 112 ezer Ft a nyugdíja, akkor 2018 telén 6000 forintos időszaki fűtési támogatásra lesz jogosult; egy fele akkora nyugdíjból élő lakó viszont kevesebb, mint 3000 Ft-os lakásfenntartási támogatásra jogosult csak.) Az első támogatási időszakban mintegy 4.5 millió Ft-ba került az ellátás; a növekvő támogatási összegek miatt ez azonban még akkor is jelentősen növekedni fog, ha nem növekedne egyébként az igénybevevők száma is (ahogyan az valószínűsíthető). Az eddigi igénybevétellel számolva (ami tehát konzervatív becslést ad a költségekre) 2017 novembere és 2018 márciusa között a támogatás 17.7 millió Ft-ba fog kerülni, a támogatás összköltsége addigra pedig a 22 millió Ft-ot is meghaladja majd.

A pénzügyi ellátások egészét tekintve azonban az elfogadott új igénylések számának csökkenésével a kiadások is csökkenő tendenciát mutatnak, a MJ és az LFT, valamint a főbb eseti juttatások esetében is. Ez mozgásteret teremt az új rendszer eredeti koncepciójában javasolt fokozatos bővítésének a megvalósítására, azaz növelni lehet az MJ és/vagy az LFT összegét, illetve a jogosultság küszöbét. A nem vagy rosszul célzott támogatások felülvizsgálata pedig tovább növelné a koncepcióban foglalt céloknak és elveknek megfelelő ellátások színvonalának emelését, illetve az azokhoz való hozzáférés szélesítését.

5. táblázat: Az egyes támogatásokra fordított kiadás félévente

	Rendszeres juttatások		Eseti juttatások		
	Minimumjövedelem	Lakásfenntartási támogatás	Eseti segély	Adósságkezelési szolgáltatás	Gyógyszer-támogatás
2016 1. félév	66789680	38462675	12300678	11305805	N.A.
2016 2. félév	92077945	38758230	15028217	13591640	6 914 100
2017 1. félév	84 163 603	24 757 243	11 757 121	8 170 785	

A „Fűtési szezonban történő időszaki támogatásnál” szociálpolitikailag indokoltabb volna az LFT-re való jogosultság oly módon való kiterjesztése (a jogosultsági határ az LFT összegének lent javasolt növelésével automatikusan együtt járó emelkedése mellett), hogy a jogosultsági határ egységesen (háztartás típustól függetlenül) az egyfős háztartásokra jelenleg érvényes jogosultsági határ legyen (ami a jogosultság annál nagyobb mértékű kiterjesztését jelenti, minél nagyobb a háztartás), és az így

meghatározott jövedelemszint és képletből következő jogosultsági határ között a háztartások a (jelenleg 2500 Ft-ban) meghatározott minimális támogatási összegre lennének jogosultak. Második lépésben érdemes volna a támogatás minimális összegének az enyhe emelése (pl. 3000 Ft-ra).

7. MÓDOSÍTÁSI JAVASLATOK

7.1. Javaslatok a támogatásokhoz való hozzáférés javítása érdekében

1. A pénzügyi ellátásokról szóló tájékoztatás fejlesztése.

A hozzáférés legelső feltétele, hogy a támogatásra jogosultak értesüljenek az ellátásokról, tudják és értik, hogy milyen élethelyzetekben, milyen támogatásra számíthatnak az önkormányzat részéről. Ennek előmozdítása érdekében javasoljuk, hogy

- az Önkormányzat a honlapján és az ügyfélváró helyiségekben elhelyezett számítógépeken tegyen közzé egy kalkulátort, amellyel a szükséges adatok megadása után bárki ki tudja számítani, hogy milyen támogatásra jogosult, milyen összegben. Ez különösen a lakásfenntartási támogatás és a minimumjövedelem-juttatás esetén volna fontos;
- az Önkormányzat vagy a Zuglói Családsegítő és Gyermekjóléti Központ készítsen egy olyan tájékoztató füzetet, amely közérthető módon ismerteti a pénzügyi ellátások zuglói rendszerét, és amely – különböző háztartás-típusok és jövedelmi szintek szerint összeállított táblázatok segítségével – lehetővé teszi, hogy az érdeklődők maguk is meg tudják ítélni, hogy vélhetően mennyi támogatásra számíthatnak.

A tájékoztatás terjedjen ki az együttműködési kötelezettség szabályozásának az ismertetésére is.

2. A lakásfenntartási támogatásra és minimumjövedelemre való jogosultság hivatalból történő vizsgálata más pénzügyi ellátások igénylése esetén.

A rendelet hatályos szövege szerint az önkormányzat már most is hivatalból (külön kérelem nélkül) dönt, illetve dönthet a támogatás megállapításáról az eseti szociális segély és szépkorú személyek elismerése esetén; hivatalból állapítja meg a tanévkezdési támogatást a minimumjövedelem-juttatásra vagy lakhatási támogatásra jogosult szülők gyermeke(i) részére; továbbá hivatalból vizsgálja, *minden* rendszeres pénzellátás megállapítására irányuló kérelem esetén, hogy az ellátást kérő vagy családtagja jogosult-e a szociális törvényben foglalt szociális ellátások *bármelyikére*.

A fenti esetekben már alkalmazott gyakorlat kiterjesztését javasoljuk a minimumjövedelem-juttatásra, valamint a lakásfenntartási támogatásra való jogosultság hivatalból történő vizsgálatára bármelyik rendszeres vagy eseti támogatás igénylése esetén.

A rendelkezésre álló adatok szerint több mint 300 olyan MJ-ben részesülő háztartás van, amely nem részesül LFT-ben, noha jogosult volna rá; és közel 200 olyan LFT-ben részesülő háztartás van, amely nem részesül MJ-ben, noha jogosult volna rá. Ez is azt mutatja, hogy már azzal is jelentős eredményeket lehetne elérni a támogatások tényleges elérésének a javításában, ha az LFT és a MJ megállapítására irányuló kérelem esetén az önkormányzat hivatalból vizsgálná a másik rendszeres ellátásra való jogosultságot.

3. Az adósságcsökkentési támogatásra való jogosultság jövedelmhatárának az emelése, és a támogatás lakásfenntartási támogatással való kiegészítése

Tekintettel arra, hogy egy jelentős jövedelemcsökkenéssel együttjáró válsághelyzet során felhalmozódott hátralék törlesztése olyan háztartásokban is gondot okozhat, amelyekben a jövedelem magasabb, mint az adósságcsökkentési támogatásra való jogosultság jelenlegi jövedelmhatára (egy fogyasztási egységre eső 85 500 Ft), javasoljuk a támogatásra való jogosultság kiterjesztését.

Az adósságcsökkentési támogatás során elvárt önrész minimális mértékét, valamint az adható támogatás maximális összegét a jelenlegi szabályozás három jövedelemkategória szerint adja meg. A jogosultság kiterjesztésének a legegyszerűbb módja, ha az önkormányzat megemeli az utolsó jövedelemkategória felső jövedelmhatárát 85 500 Ft-ról – a javaslatunk szerint – 120 000 Ft-ra. A 2016-ban eseti segélyt kapók jövedelme alapján 15 háztartás válhatna ebben az esetben jogosulttá az adósságcsökkentési támogatásra. Ha ők egy évig minden hónapban az átlagos támogatási összeget, 24 516 Ft-ot kapnák, az összesen 4,4 millió forint többletköltséggel járna. Az eredményes adósságkezelés, valamint a támogatáshoz való hozzáférés elősegítése érdekében azonban érdemes volna a többi jövedelmhatár módosítása is, a következő táblázatban ismertetett (arányosabb) rendszer szerint.

6. táblázat Az adósságcsökkentési támogatás jelenlegi és javasolt szabályozása

Jelenlegi szabályozás				Javasolt szabályozás	
Alsó jövedelmhatár (ekvivalens jövedelem)	Felső jövedelmhatár (ekvivalens jövedelem)	Önrész minimális mértéke	Támogatás maximális összege	Alsó jövedelmhatár (ekvivalens jövedelem)	Felső jövedelmhatár (ekvivalens jövedelem)
-	42 750	20%	400 000	-	55 000
42 751	71 250	25%	350 000	55 001	85 000
71 251	85 500	30%	300 000	85 001	120 000

Az adósságcsökkentési támogatásra való jogosultság kiterjesztésével egyúttal növekedne az a jövedelemsáv, amelyben a háztartások adósságcsökkentési támogatásra igen, lakásfenntartási támogatásra azonban már nem jogosultak (még a lakásfenntartási támogatás lentebb javasolt módosítása mellett is). Ezzel összefüggésben javasoljuk, hogy – az adósságcsökkentési támogatás 2015 márciusa előtti rendszeréhez hasonlóan – az adósságcsökkentési támogatásban részesülők automatikusan váljanak jogosulttá lakásfenntartási támogatásra (legalább annak a rendeletben meghatározott minimális összegére).

A 2016-os adatok alapján 28, 2017-ben pedig 17 olyan háztartás volt, amely az adósságcsökkentési támogatás mellett, bár jogosult lett volna lakásfenntartási támogatásra, ez utóbbiban mégsem részesült. Bár a Zuglói Családsegítő és Gyermejjóléti Központ minden esetben felhívja a jogosultak figyelmét a lakásfenntartási támogatás igénylésére, illetve bizonyos esetekben igénylőlapot is adnak az érintetteknek, néhány esetben különböző okokból elakad az igénylés folyamata, akár már az igénylés leadása előtt. Az, hogy két különböző helyen kell igényelni a két támogatást, feleslegesen bonyolítja az ügyintézkést a jogosultak számára. Emellett 21 olyan adósságcsökkentési támogatásban részesülő háztartás volt, amely nem volt jogosult a lakásfenntartási támogatásra. Amennyiben ők a minimális LFT-re jogosulttá válnának, az évente 630 ezer forint további költséget jelentene.

7.2. Javaslatok a támogatási rendszer hatásosságának javítása érdekében

A hatásosság akkor javul, ha a pénzbeli ellátások zuglói rendszere még hatásosabb a szegénység enyhítésében, valamint a lakhatás biztonságának a megerősítésében, és az eladósodás megelőzésében.

4. A minimumjövedelem-juttatásra való jogosultság felső jövedelmi határának, és így a támogatás összegének a csekély mértékű, óvatos emelése.

A minimumjövedelem-juttatás célja, hogy minden rászoruló háztartás számára biztosítsa a megélhetéshez szükséges minimális jövedelmet. Az eredetileg bevezetett 26 ezer forintos (ekvivalens) jövedelemszint ehhez nyilvánvalóan túl alacsony volt, ezért is jeleztük már akkor, hogy ezt a tapasztalatok fényében fokozatosan növelni kell majd. Az előző monitoring jelentésben a jövedelemszint óvatos emelését javasoltuk, 28 500 Ft-ra, ami a rendelet 2016 februárjában elfogadott módosításával meg is történt.

Ezúttal a jövedelemszint további, csekély mértékű (mintegy 5%-os) emelését javasoljuk, 30 000 Ft-ra. Ez a támogatás egy fogyasztási egységre eső összegének az 1500 Ft-os emelkedését jelenti azzal, hogy a szociális törvény azon rendelkezése miatt, amely az önkormányzatok által adható települési támogatás maximális mértékét 28500 Ft-ban határozza meg, az emelkedés a legalacsonyabb jövedelmű háztartások egy részét nem fogja érinteni. Másrészt, a jövedelemszint enyhe emelése a jogosultak körének a kibővítését is maga után vonja (és így módon azt is elősegíti, hogy a dolgozó szegények is egyre nagyobb mértékben hozzá tudjanak férni a támogatáshoz).

A 2016-ban megítélt ellátásokban részesülő háztartások adatain elvégzett költségbeclés alapján a MJ összköltsége a javasolt magasabb jövedelemszint esetén mintegy 185 millió Ft lett volna. Ez a megvalósult kiadáshoz képest mintegy 27 millió Ft további költséget jelent (illetve a kiadások 17%-os emelkedését). A számítás a költségvetési hatásokat annyiban *túlbecsüli*, hogy nem csak a korábban MJ-ben részesülők, hanem a 2016 során bármilyen támogatásban részesülők ellátásával számol (tehát feltételezi az igénybevétel növekedését a MJ-re korábban is jogosultak körében), annyiban azonban *alulbecsüli*, hogy nem számol a jogosultsági jövedelemhatár növekedésével jogosulttá válók ellátásának a költségével. Továbbá, a jövedelemszint növelésének a költsége nem egyszerre, hanem az év során (a korábbiak során megítélt ellátások lejártával, valamint az újonnan jogosulttá váltak esetleges belépésével) *fokozatosan* jelentkezne – ennyiben a beclés *a bevezetést követő egy év vonatkozásában* szintén túlbecsüli a költségeket.

5. A lakásfenntartási támogatás összegét meghatározó képletben az egy négyzetméterre eső elismert lakásfenntartási költség emelése.

A lakásfenntartási támogatás esetében a négyzetméterre jutó elismert lakásfenntartási költséget az eredeti koncepcióban javasolt, nyilvánvalóan elégtelen összegét nem a lakásfenntartás (átlagosan jelentősen magasabb) költségeire, hanem a rövidtávú finanszírozási korlátokra tekintettel, valamint

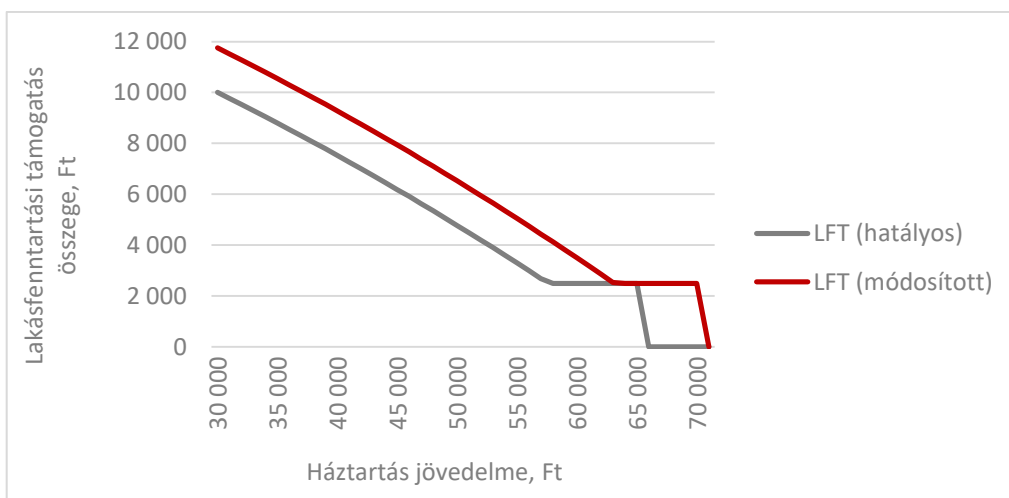
annak elkerülése érdekében határoztuk meg, hogy egy magasab összegű támogatást a későbbiekben költségvetési okokból esetleg csökkenteni kelljen. Az előző monitoring jelentésben is javasoltuk, hogy az önkormányzat teremtsen elő a forrásokat ahhoz, hogy a lakásfenntartás elismert költségét emelni tudja annak érdekében, hogy az fokozatosan közelítse, majd pedig el is érje a lakásfenntartás tényleges költségeit.

Mivel a támogatás konstrukciójában nincs explicit jövedelmi küszöb, a támogatás összegének emelésével automatikusan bővülne a támogatottak köre is, vagyis a kevésbé szegény, de a lakásfenntartás költségeit csak előteremteni csak nehezen tudó háztartások is fokozatosan bekerülhetnének a jogosultak körébe.

Erre tekintettel az egy négyzetméterre jutó elismert lakásfenntartási költség 450 Ft-ról **500 Ft-ra** emelését javasoljuk (ami mintegy 10% emelést jelent). Ez a képletnek megfelelően azt jelentené, hogy

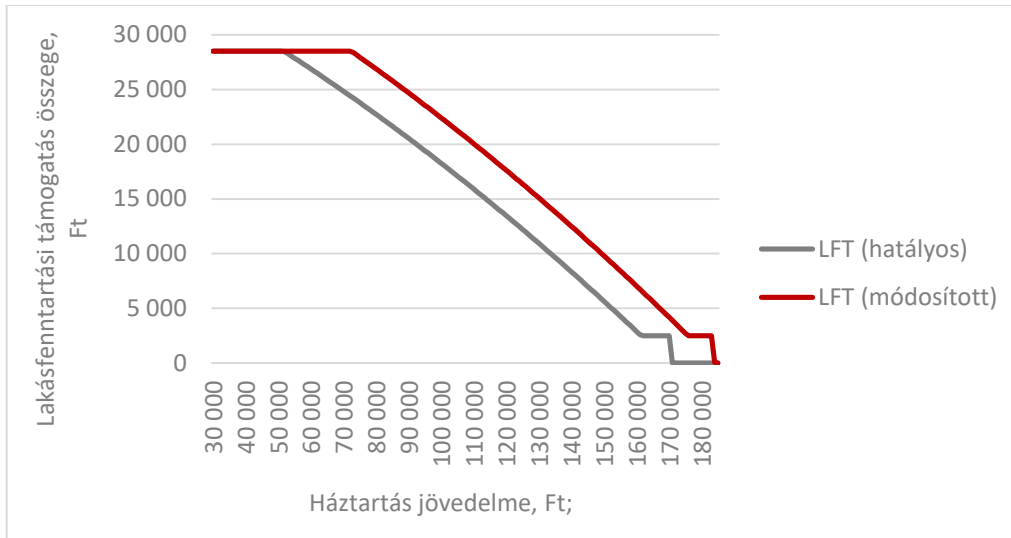
- egy-egy háztartás-típuson belül a háztartás jövedelmétől (illetve a támogatás jelenlegi képlet szerint számolt összegétől) függetlenül azonos összeggel emelkedne a támogatás összege;
- a támogatás nagyobb mértékben növekedne a több tagú (elsősorban: több gyermekes) háztartások esetében;
- háztartás-típustól függően kb. 5-15 ezer Ft-tal növekedne a támogatásra való jogosultság felső jövedelmi határa.

19. ábra A javasolt módosítás hatása a lakásfenntartási támogatás összegére
Háztartás típus: 1 felnőt

20. ábra A javasolt módosítás hatása a lakásfenntartási támogatás összegére
Háztartás típus: 2 felnőtt + 3 gyerek

A 2016-ban megítélt LFT-ben részesülő háztartások adatain elvégzett – tehát az újonnan jogosulttá váló háztartások ellátásának a költségeivel nem számoló, így a költségvetési hatásokra *alsó* becslést adó – számítás szerint a javasolt módosítás költsége mintegy 19.5 millió Ft. A javasolt módosítással az LFT összköltsége 2016-ban 81.5 millió Ft helyett mintegy 101 millió Ft lett volna, ami a költségek mintegy 24%-os növekedését jelenti.

7.3. További javaslatok az alkalmazás során felmerült problémák kezelésére

6. A lakásfenntartási támogatás folyósításának a finomhangolása

A lakásfenntartási támogatás kapcsán felmerült „túlfizetéses” probléma megelőzése érdekében javasoljuk, hogy az önkormányzat az alábbiak szerint határozzon a lakásfenntartási támogatás lakásfenntartási kiadás típusok közötti megosztásáról.

- A támogatás gyakrabban legyen megosztva (még) több lakásfenntartási kiadás között.
- A támogatás megosztása főszabály szerint a következő sorrend szerint történjen: 1. lakbér (önkormányzati bérlakás esetében); 2. áram; 3. gáz; 4. távhő; 5. víz, csatornahasználati és szemétszállítási díj. A közös költség sorrendben elfoglalt helyét a Zuglói Család- és Gyermekejélési Központ munkatársaival, valamint a Humánszolgáltatási Osztály ügyintézőivel egyeztetve javasoljuk meghatározni (de az is elképzelhető, hogy arról az igénylés során az ügyintéző az igénylővel egyeztetve dönt).

- A megosztás aránya – az átlagos, illetve előre látható lakásfenntartási kiadásoknak megfelelően – úgy alakuljon, hogy a lakbér kivételével (amelynek akár a 100%-át is fedezheti a támogatás) a támogatás az adott lakásfenntartási kiadás max 80%-át fedezze – kivéve, ha a háztartásnak már nincsen egyéb olyan lakásfenntartási kiadása, amelyre a támogatást folyósítani lehet.

Ez utóbbi szabály egyrészt azt eredményezné, hogy az önkormányzat (a lakbér kivételével) egyetlen lakásfenntartási kiadás típus fedezetét se vállalná át *teljes mértékben* a támogatott háztartástól; másrészt gondoskodna arról is, hogy a számlák összegének a legfeljebb 20%-os (támogatási év közben történő) csökkenése se vezessen túlfizetéshez.

A túlfizetés jövőbeli megelőzéséhez továbbá megfontolásra javasoljuk a lakásfenntartási támogatásról szóló szabályozás – az érintett közműszolgáltatókkal való egyeztetések lefolytatását követő –kiegészítést azzal, hogy a támogatás összege a támogatási időszak egészére, illetve az azt követő első (éves) elszámoló számlára tekintettel nem haladhatja meg a tényleges lakásfenntartási kiadásokat. Ennek megfelelően, a támogatás képlet szerinti összegének a tényleges lakásfenntartási kiadásokat meghaladó részét a szolgáltatóknak vissza kellene utalnia az önkormányzat részére.

A fenti kiegészítő szabályozás rendeletbe foglalása előtt előállt túlfizetések kezelését a következőképpen látjuk megoldhatónak: a túlfizetés összegét a szolgáltató kifizetheti a támogatottnak, vagy az önkormányzat kezdeményezheti a számára történő visszautalást, és határozattal dönthet egy másik lakásfenntartási kiadás típusra való utólagos folyósításáról.

7. A minimumjövedelem-juttatás és más jövedelemfüggő támogatások összehangolása

A Humánszolgáltatási Osztály jelezte azt a problémát, hogy egy diszfunkcionális „körforgás” alakulhat ki a minimumjövedelem-juttatásra és olyan, a szociális törvényben szabályozott ellátásokra – az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra és az időskorúak járadékára – való egyidejű jogosultság esetén, amelyek összege szintén a háztartás jövedelmétől függ. Ahogyan a Humánszolgáltatási Osztály által jelzett példán keresztül a 7. táblázat bemutatja, a körforgás a támogatott számára visszatérő bejelentési kötelezettséggel, az önkormányzat és a kormányhivatal számára pedig a támogatások összegének az ismételt újraszámításával jár.

7. táblázat A MJ ellátás és más jövedelemfüggő támogatások egymásra gyakorolt hatása

	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás összege <i>(26220 - egyéb jövedelem)</i>	Beszámított jövedelem a MJ-re való jogosultság megállapításakor <i>(támogatás 80%-a)</i>	MJ összege <i>(28500 - beszámított jövedelem)</i>	Összes jövedelem
1	26220	-	-	26220
2	26220	20976	7524	33744
3	18696	14957	13543	32239
4	12677	10141	18359	31035

Ennek az oka az, hogy noha a szociális törvény a települési támogatások számos típusát kivonja a támogatásokra való jogosultság megállapításakor beszámítandó jövedelem köréből, a törvényben foglalt kivételek – a „rendkívüli települési támogatás”, valamint a „lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, a gyógyszerkiadások viseléséhez és a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére nyújtott települési támogatás” [4. §, (1a), 1.] – nem vonatkoznak egyértelműen a minimumjövedelem-juttatásra, mivel azt az önkormányzat rendelete mint (nem rendkívüli) települési támogatás nevesíti [15. § (1)].

A helyzet egyértelműsítése és annak érdekében, hogy a minimumjövedelem – a céljának megfelelően – bármilyen egyéb, a minimumjövedelem szintjénél alacsonyabb támogatást ki tudjon egészíteni, javasoljuk, hogy az önkormányzati rendelet a minimumjövedelem-juttatást mint „rendkívüli települési támogatást” nevesítse. A szociális törvény szerint rendkívüli települési támogatást az „időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére” kell nyújtani, elsősorban azok számára, „akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni” [45. § (3)-(4)] – ami teljes mértékben megfelel a minimumjövedelem-juttatás céljának.

A rendelet belső konzisztenciájának a megőrzése érdekében a fenti változtatással párhuzamosan rögzíteni kell, hogy a lakásfenntartási támogatásra való jogosultságnak és a támogatás összegének a megállapításakor a háztartás jövedelmének a minimumjövedelem-juttatással megnövelt összegével kell számolni.

8. Az előzetes letartóztatás, elzárás és szabadságvesztés büntetésének a kezelése

Egy 2016 szeptemberi módosítása nyomán került be a pénzbeli ellátásokról szóló rendeletbe az a szabály, ami szerint „Nem állapítható meg rendszeres pénzellátásra való jogosultság annak a személynek, aki 2 hónapot meghaladóan előzetes letartóztatásban van, elzárás büntetését, illetve szabadságvesztés büntetését tölti”, továbbá ezekben az esetekben a már megállapított pénzellátásra való jogosultságot is meg kell szüntetni (8/A.§).

Ennek a szabályozásnak két indoka lehet. Az egyik a szankcionálás (a támogatásra való „érdemességgel” összefüggésben); a másik az a gyakorlati megfontolás, hogy egy előzetes letartóztatásban lévő, elzárt vagy szabadságvesztés büntetését töltő állampolgár nem szorul rá a támogatásra (mivel ellátásáról a büntetésvégrehajtási intézetben gondoskodnak). Álláspontunk szerint egyik indok sem megalapozott.

Egyrészt, a szabálysértési, büntetőjogi felelősség kezelése és szankcionálása a büntető igazságszolgáltatás feladata és hatásköre, nem pedig a szociálpolitikáé. (Az előzetes letartóztatás esetében pedig egyébként sem volna jogszerű bármilyen hátrányos jogkövetkezmény alkalmazása.) Másrészt, a rendeletben foglalt rendszeres pénzellátások jelentős része – a minimumjövedelem-juttatás, a lakásfenntartási támogatás és az adósságcsökkentési támogatás bizonyosan – a család, illetve a háztartás *egészének* a támogatására szolgál (mint ahogyan a jogosultság, illetve a támogatás összege is a háztartás egészének a jövedelmi és vagyoni helyzetétől függ). Nem méltányos, és nem is indokolt, hogy a háztartás egészét hátrány érje azért, mert a háztartás egyik tagja a fenti szabály által felsorolt élethelyzetek egyikébe került. A háztartás tipikusan nem válik kevésbé rászorulttá attól, hogy a háztartás egyik tagja ezen élethelyzetek egyikébe került (és még az ebbe az élethelyzetbe került háztartástagnak is szüksége van jövedelemre). Ha az ellátás megszüntetését követően tud is más háztartástag új igénylést benyújtani (ami nem minden esetben igaz), akkor is előfordulhat, hogy a háztartás néhány hónapra elesik a támogatástól.

Mindezekre tekintettel javasoljuk a fent idézett szabályozás hatályon kívül helyezését. Amennyiben ez politikailag nem megoldható, úgy javasoljuk a szabályozás pontosítását oly módon, hogy az expliciten csak a minimumjövedelemre vonatkozzon (tehát pl. az adósságcsökkentési támogatásra ne

8.2. Javaslatok a helyi szociálpolitikai ellátórendszer további fejlesztésére

9. A ZCSK szolgáltatásaink bővítése, fejlesztése

Az MJ-ben vagy LFT-ben részesülők többsége tartós munkanélküli vagy sosem dolgozott, munkába állásukat sokféle tényező akadályozhatja. A ZCSK tájékoztatása szerint a jelenlegi szolgáltatásai

fejlesztésével ezeket az ügyfeleket is eredményesen tudnák segíteni. Elsősorban három területen lenne szükség fejlesztésre:

(1) a ZCSK költségvetésében forrást kellene teremteni arra, hogy szerződéses alapon tudjon foglalkoztatni egy pszichiátert, legalább heti 6 óra időtartamban;

(2) a ZCSK költségvetésében (vagy a kormányhivatallal való együttműködés keretében) lehetőséget kellene adni képzési támogatás nyújtására, amely különösen a motivált és fiatal, de alacsony jövedelmű álláskeresőik számára nyújtana lehetőséget szakképzettség megszerzésére. A kormányhivatal által szervezett ingyenes képzések ugyanis jellemzően az alapvető készségek vonatkoznak, a szakképzést legfeljebb önrész mellett támogatják. Ezen segítene például az önrész átvállalása ösztöndíj vagy akár kölcsön formájában.

(3) Az önkéntes munkalehetőségek az FHT jogosultság megtartása mellett a motiváció és a munkavégző képesség fejlesztését is elősegíthetik. Ezeknek a feltárására jelenleg nincs kapacitása a CSSK-nak.

Tekintettel a növekvő munkaerőhiányra, a ZCSK állásközvetítői szolgáltatása egyre értékesebb a munkáltatók számára. Ez lehetőséget adna rá, hogy a piaci szereplők felé nyújtott szolgáltatások egy részét díjazás ellenében adja, és az ebből származó bevételt vissza tudná fordítani az ügyfelek számára nyújtott szolgáltatások fejlesztésébe.

10. A ZCSK informatikai rendszerének fejlesztése, összekapcsolása

Az ellátások működésének rendszeres nyomonkövetése lényegesen egyszerűbben, a napi rutin részeként megvalósítható lenne, ha az ügyfélutak dokumentációja egységes informatikai rendszerben történe a ZCSK-ben és ez összeköthető lenne egyéni szinten az önkormányzat adataival. Egy ilyen rendszer képes arra, hogy automatikusan elkészítse a hatékonyságot mérő mutatókat és az esetgazdákat is segíteni tudja: áttekinthetően megmutatja az esedékes találkozókat, az ügyfelek teendőit, az ezekre kiszabott határidőket, stb.

11. A magánbérleti szektor megfizethetőségének és biztonságának a javítása

A zuglói lakásfenntartási támogatás – minden érdeme ellenére és jelentős részben a helyi ellátórendszeren túlmutató okokból – nem elég hatásos eszköz a magánbérleti szektorban lakó rászoruló zuglóiak lakhatásának a megfelelő színvonalú támogatására. Ennek az egyik oka a magánbérleti szektorra jellemző informalitás, ami egyebek mellett ahhoz vezet, hogy a tartósan,

életvitelszerűen a kerületben lakó rászoruló családok egy részének sincs Zuglóban állandó lakcíme (hivatalos nevén lakóhelye), és így a helyi támogatásoktól is elesnek.

Ez utóbbi problémára, valamint a rendezetlen lakcímű háztartások fokozott szegénységi kockázatára tekintettel javasoltuk a pénzbeli ellátások új zuglói rendszerét megalapozó koncepcióban (valamint ismét az első monitoring jelentésben) a támogatások egy részére való jogosultság fokozatos kiterjesztését a rendezetlen lakcímű rászoruló háztartásokra (amit továbbra is egy fontos, és országos szinten is példamutató, innovatív intézkedésnek tartunk).

Az önkormányzat azonban ennek hiányában is igyekezhet előmozdítani a magánbérleti szektorban lakó rászorulókat támogatókhoz való hozzáférést – például a bérlők számára ingyen hozzáférhető lakásügyi jogi segítségnyújtással, valamint ismeretterjesztő, tájékoztató kampányokkal (a lakcím-bejelentés egyik fontos akadálya ugyanis az azzal kapcsolatos közkeletű félreértés, hogy a lakcím bármilyen birtokosi jogot keletkeztet), például az önkormányzat helyi lapjában, vagy akár a kerületben aktív ingatlan-közvetítőkkel való együttműködések kialakításán keresztül.

Az informáltságon kívül, a magánbérleti szektor a lakhatás megfizethetőségével kapcsolatban is kiemelkedően fontos (ugyanakkor az országos ellátórendszer által lényegében teljesen magára hagyott) szociálpolitikai terület. Erre tekintettel javasoljuk, hogy az önkormányzat dolgozzon ki és vezessen be egy külön támogatási programot a rászoruló „albérlők”, vagyis magántulajdonú lakást bérlők számára, ami a lakásfenntartási támogatás logikájához hasonló módon (de annál magasabb összegben) támogatná a lakhatásukat. A támogatás részleteinek a kidolgozásakor érdemes azoknak az önkormányzatoknak (VI. kerület, Kecskemét, Nyíregyháza, Pécs, Szombathely, Veszprém) a tapasztalataira is építeni, amelyek már működtetnek (vagy korábban működtettek) ilyen vagy hasonló ellátást.

Egy ilyen támogatás elindítása nem feltétlenül egy új (normatív, tehát a forrásigényét tekintve „nyíltvégű”) ellátás bevezetését kell, hogy jelentse; első lépésben történhet egy olyan kísérleti program elindításával is, amely pályázatos rendszerben, az önkormányzat aktuális évi költségvetésében erre a célra elkülönített összeg terhére támogatná a rászoruló zuglóiak lakhatását.

8. FÜGGELÉK

8.1. Ügyfél-történetek a családsegítő központ munkatársaitól

1. ügyfél

Ügyfelem 2016. nyár közepén minimum-jövedelmes pályakezdőként jelent meg először nálam. Az első interjú során kiderült, hogy szüleivel él és egy férfi külsővel rendelkező „nagy gyerek” egy csomó félelemmel a felnőtt élet és a munka világa iránt. Bár szülei türelmesen vártak arra, hogy munkát találjon, de már őt is kezdte zavarni, hogy nincs önálló jövedelme.

Érettségivel (informatikai hálózattelepítő- és üzemeltető rendszergazda szak), fotográfus- és fotótermék kereskedő OKJ képesítéssel, illetve egy B kategóriás jogosítvánnyal rendelkezett.

Tervei és munka motivációja elsősorban a fotográfus szakmára irányultak. Sok erőfeszítést tett annak érdekében, hogy iskolákba tablókat fotózhasson. E-mailben és személyesen is felkereste az igazgatókat és referencia munkákat mutatott be. Sajnos erőfeszítései nem jártak sikerrel.

Elmondta, hogy bár rendelkezik képesítéssel, de az informatika területén nem tervez dolgozni, így ezt kizártuk, viszont az autóvezetés és a kereskedői munka is érdekelte.

Több helyre kiközvetítettem saját cégekhez, de minden munka nehéznek bizonyult számára, így már az interjú alatt tisztázta a munkáltatókkal, hogy nem tudja elvállalni az adott munkaköröket. Közben alkalmi jelleggel statiszta munkákban is részt vett.

Önállóan is pályázott párhuzamosan, így egyre nagyobb gyakorlatot szerzett az interjúzásban, amiknek a tapasztalatait mindig átbeszéltük. 2017. januárjában felvették egy fotócikket forgalmazó Kft-hez eladónak, de a próbaidő elején – alig pár nap után – elküldték, mert rosszul állított ki egy számlát. (Egyébként a pénzkézeléssel és a matematikával kapcsolatban előre megfogalmazta félelmeit.)

2017. áprilisában sikerült elhelyezkednie egy autóalkatrészeket forgalmazó Kft-nél sofőrként, ahol a cég üzleteinek szállít ki országos szinten autó-alkatrészeket.

Elárulta, hogy a fizetése nettó 150-190 ezer Ft között mozog. 10-19 óráig tart a munkaideje. Szereti a munkáját, mert sokat vezethet és önállóan szervezheti a fuvarokat. Fontos, hogy pontosan érjen a kirendeltségekre, mert akkor bónuszt kap. Hosszabb távon mindenképpen a fotózással szeretne foglalkozni, de egyelőre pénzkereseti lehetőségként teljesen megfelel számára ez a munkahely.

Ennél az ügyfélnél közös munkánk során az vezetett eredményre, hogy jó alapokkal indult (több piacképes képesítés), sosem sajnálta az időt és az energiát az állásinterjúktól és az állásbörzéktől (így egyre határozottabban tudta képviselni önmagát). Leküzdötte a kudarc iránti félelmét, és feldolgozta a kudarckokat. (Bevállalta a kereskedő állást is, hogy biztosan el tudja dönteni neki való-e, és tovább lépett mikor kiderült, hogy nem.) Volt motivációja (önálló jövedelem), prioritásként meg tudta fogalmazni, hogy mi a fontossági sorrend jelenleg az életében (rövidtávon önálló jövedelem, hosszabb távon fotós karrier) ill. ki merte próbálni magát több területen (fotózás, kereskedelem, gépkocsivezetés).

2. ügyfél

Kazánfűtő végzettsége van, évtizedekig dolgozott a szakmájában különböző intézményekben (pl. gyereketthon, kórházak, óvoda, stb.), ill. portás és karbantartó munkatapasztalattal is rendelkezik.

Tartósan munkanélküli, az elmúlt 5 évben csak közfoglalkoztatási munkaviszonya volt. Nincs nyelvtudása, se jogosítványa, se számítástechnikai ismeretei. Egyedülálló.

Egészségi állapota: magas vérnyomás, diabétesz. Nem volt friss önéletrajza, itt készítettünk neki újat, továbbá segítséget nyújtottunk a hirdetések böngészésében és az álláspályázatok elküldésében. Mindössze 3 alkalommal találkoztunk, negyedszer már azért jött, hogy megossza velünk az örömteli hírt: szeptembertől felveszik egy kerületi iskolába kazánfűtőnek. Az első hetek alapján: minden rendben.

3. ügyfél

Az ügyfél 50 körüli nő, tanári diplomával. Áprilisban járt nálunk álláskereső tréningen, ahol sok hasznos tanácsot kapott a munkakereséssel kapcsolatban. Ennek hatására önállóan kijavította otthon az önéletrajzát. Velem ezután 4-szer találkozott, a 4. alkalommal már csak a jó hírt közölte, hogy felvették egy soroksári általános iskolába szaktanárnak. Rá különösen büszke vagyok, mert a tréning alatt úgy éreztem, hogy a személyisége miatt nem fogják felvenni sehova. A 3 tanácsadás alkalmával folyamatosan azon dolgoztunk, hogy hogyan kell viselkedni egy állásinterjúban, ugyanis hajlamos volt a leendő munkaadóinak és kollégáinak beszólni. Összeszedtük azokat a kérdéseket, amiket feltehetnek a munkáltatók és megválaszoltuk őket. Az is probléma volt számára, hogy sokszor visszajeleztek neki, ezt azonban utólag tudta meg, mert álláskeresőként rendszeresen ki volt kapcsolva a telefonja. Mikor ezt elmesélte nekem, kiderült, hogy csak nem tudja lenémítani és ezért inkább ki is kapcsolta. Orvosoltam a problémát, utána nagyon sok visszajelzést kapott az iskolákból. A mostani helyén úgy tűnik eddig, hogy minden rendben van.

8.2. Kiegészítő adatok

F1. Táblázat A támogatásban részesülők között a legszegényebb tizedbe tartozók aránya, %

	Régi rendszer (2014 szeptember- 2015 február)	Létszám	Új rendszer 1. (2015 szeptember – 2016 február)	Létszám	Új rendszer 2. (2016 szeptember – 2017 február)	Létszám
FHT&RSZS/ minimumjövedelem	97.1	1083	98.1	641	98.0	614
LFT	77.2	482	56.1	720	65.9	754
Eseti	98.7	1154	76.4	518	67.9	477
Adósságkezelési támogatás	72.3	65	38.6	83	40	70
Méltányossági közgyógy ellátás	18.6	693	n.a	1	12.9	286
Egyéb támogatás	71.5	1981	66.7	6	n.a	n.a

F.2. táblázat A legszegényebb tizedbe tartozóknak kifizetett támogatás aránya az összes támogatásban, %

	Régi rendszer (2014 szeptember-2015 február)	Új rendszer 1. (2015 szeptember-2016 február)	Új rendszer 2. (2016 szeptember- 2017 február)
FHT&RSZS/ minimum- jövedelem	97.0	97.8	98.2
LFT	83.7	74.8	79.5
Eseti	98.9	73.4	66.3
Adósságkezelési támogatás	79.6	57.8	43.5
Méltányossági közgyógy ellátás	n.a.	n.a.	10.7
Egyéb támogatás	99.9	72.7	n.a.